

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA MINDENKINEK

XXIX. évfolyam 3. szám

BUDAPEST

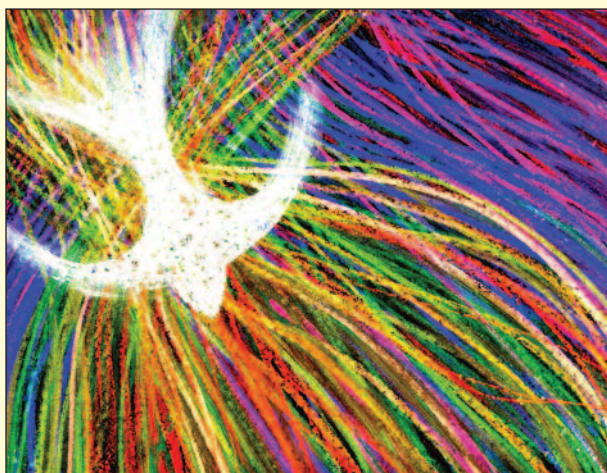
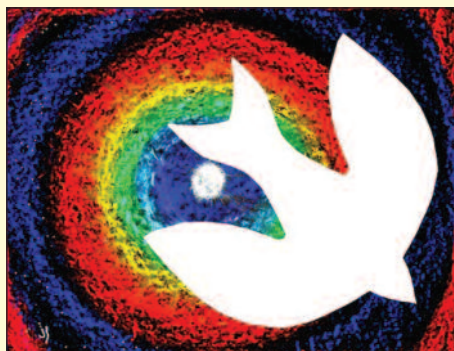
2020. május-június

Érdekességek honlapunkon: www.presbiteriszovetség.hu

**Lobogj, lobogj pünkösdi LÉLEK,
Lángja minden szent szenvedélynek!
Égesd ki a bűnt életünkből,
s lelkünk is Veled repül föl.**

(Füle Lajos: Lobogj, lobogj!)

**1920–2020
Emlékező írások
(12-13. old.)**

Gondolatok a Szentlélek vételéről

APOSTAGI ZOLTÁN

Pünkösöd felé haladva egyre inkább igyekszem fölkészülni a Szentlélek eljövételének ünnepére, ugyanakkor kíváncsi vagyok, hogy a Szentlélekről való gondolkodás az egyházi év egészét jellemezze. Fontos, hogy beszéljünk az Ő munkájáról, annál is inkább, mert úgy érzem, hogy az egyházi közbeszéből mintha hiányozna létének, jelenlétének, jelentőségének hangsúlyozása. Sokan csak az Atyáról akarnak hallani, mások viszont szinte kizárólag Krisztusról, és már-már megelégedünk a Szentlélekről,

pedig Ő is a Szentháromság tagja. Sőt, Augustinus nem véletlen hangsúlyozza: „Az egyenlőség ugyanis akkora a Háromságban, hogy az istenséget tekintve nemcsak az Atya nem nagyobb a Fiúnál, hanem az Atya és a Fiú együtt sem nagyobb, mint a Szentlélek. S bármelyik személy egyedül sem kisebb, mint maga a Háromság” (A Szentháromságról VIII. bevezetés1.). De vajon megvan-e szentháromságos hitünkben az az arányosság, amely az egyházatyában megvolt?

Tűnődéseim során ismét föllapoztam János evangéliumának 20,22 versét. „Ezt mondva rájuk lehelte (Jézus), és így folytatta: Vegyetek Szentlelket!” Hogyan, az apostolok már mennybemenetel előtt kaptak Szentlelket? Igen. És éppen Jézustól. Személyesen tőle. Ő lehelte rájuk, de talán nem túlzás, ha azt mondom: Ő lehelte beléjük. Augustinus szerint ezzel jelezte, „...hogy a Szentlélek nemcsak egyedül az Atya Leleke, hanem az övé is” (Beszéd Szent János evangéliumáról LXXI. beszéd 4.), így kapcsolódva az egyetemes zsinatok hitvallásához. Ugyanakkor itt jegyzem meg, hogy ezt az isteni aktust több kommentár az ember teremtésével – „az élet lehelését lehelte orrába” – állítja párhuzamba. Jézus tehát a legszűkebb tanítványi körben, az apostoloknak töltötte ki a Szentlelket. Joggal merül föl a kérdés: Mindez hogyan viszonyul a pünkösdi eseményhez? „Azt választalom – mondja Kálvin nagyon szépen és érzékletesen –, hogy ebből az alkalomból úgy nyerték el a Leleket az apostolok, hogy csupán meghintette (adpersi) őket a Lélek kegyelme, de nem töltötte el őket teljes erejével” (János evangéliumának magyarázata). A nagyobb kérdés azonban az, hogy miért volt erre szükség, miért nem várt Jézus, hiszen számára is nyilvánvaló volt, hogy hamarosan bekövetkezik a Szentlélek jelekkel történő eljövetele. A választ ugyancsak Jézus szavában kereshetjük. „Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket” (20,21b). Jézus tehát itt is küldetéséről beszél, akárcsak közvetlen mennybemenetel előtt, és Ő aztán igazán tudja, hogy ehhez segítségre van szükség, mégpedig isteni segítségre. Pál apostol is a Lélek segítségének elkerülhetlenségéről beszél: „Mert amiért imádkoznunk kell, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell, de maga a Lélek eszedik értünk kimondhatatlan fohászkodásokkal” (Róm 8,26). Ez is egyértelművé teszi, hogy az isteni munkához kevés az ember ereje. Az apostoloknak pedig sokat kellett imádkozniuk, és imádkoztak is – erről az ApCsel 1,14 nagyon szépen tudósít –, sőt Júdás helyett apostolt kellett választaniuk, ahogy azt Péter szavaiból megtudhatjuk (ApCsel 1,21).

Mindezek után okkal merül föl az újabb kérdés, amely már nagyon is a jelent érinti: Születhet-e egyház Szentlélek nélkül? Hiszen az egyháznak mindig, azaz folyamatosan meg kell születnie. Pünkösöd válasza egyértelmű. A jeruzsálemi gyülekezet születése világos jel. Nem elég ismerni Jézust, a tanítványok ugyanis személyesen láthatták, hallhatták, közvetlen tapasztalatokkal rendelkeztek – gyógyítások, csodák, föltámasztások –, mégis segítőt, Pártfogóra volt szükségük. S ha nekik szükségük volt, nekünk még inkább. Nem építhetik Krisztus testét azok, akik még nem kapták meg a Szentlelket. Szentlélek nélkül nincs egyéni újjászületés, de megújulás sincs. Jézus már Nikodémusnak is megmondta: „Bizony, bizony, mondom néked, ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába” (Jn 3,5). Pál apostol pedig ezt írja: „Akit pedig Isten Leleke vezérel, azok Isten fiai. Mert nem a szolgaság lelkét kaptátok, hogy ismét féljete, hanem a fiúság Lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: „Abbá, Atyám!” Maga a Lélek tesz bizonysgot a mi lelkünkkel együtt arról, hogy Isten gyermekei vagyunk” (Róm 8,14-16). Vajon kell-e ennél nagyobb bizonyíték a Szentlélek fontosságának hangsúlyozására?

Ma, Isten kegyelméből, olyan üdvörtörténeti korszakban élhetünk, amikor már nem kell a Szentlélek eljövételére várni. Itt van. A kérdés csak az: kérjük-e az Ő újjászülető, megújító erejét és vezetését, útmutatását? Vajon évközben hányszor ismételjük imádságainkban énekeink kezdő sorát: *Jövel, Szentlélek Úr Isten! Hálát adva eddigi munkájáért, kérjük Őt, hogy mind többeknek jelentse ki a teremtés, s a mi megváltó Krisztusunk üdvözítő titkát, s tüzes lángnyelvek gyúljanak a szívekben és a lelkekben, hogy a presbiterek, sőt egész egyházunk élete megújuljon!*

Tartalom

Az Ige körül	3
Szentlélek – járvány – Kálvin	4
Aprópó.....	5
A gyülekezeti közösség közös imádságai.....	5
„Tanítva őket...” (2.)	6
Pünkösdi BÚÉK	7
Szívszorító levél „karanténból” pünkösdre... ..	7
„S a megtört nádnak megkegyelmezél...”	8
Isten kezében.....	8
Beszélgessünk nehéz bibliai Igékről (V)	9
A községi református templom	10
Megemlékezés Draskóczy Lászlóról	11
Üldözött keresztyének és a koronavírus	11
Trianon és a magyar protestáns sajtó (I.)....	12
A trianoni békekötés hatása a református egyházra	13
Online küldöttgyűlés	14
Légy szabad és bátor.....	14
Kerekes Ferenc Béla levele.....	15
Lehet-e krisztusi a keresztyénség? (1.)	16
A minket késszé tevő Szentlélek	16
„Föld, föld, föld, halld meg az Úrnak szavát”	17
Nagyvárad konferencia	18
Jézus helyes városa	19
„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat”	20
Pál apostol nyomában (IX.)	21
Szövetségünk életéből... ..	21

Szentlélek hívása

Nélküled csak könny a Bibliánk:
Talán szebb, különb, mint sok másik,
De Igévé tüzedtől válik.
Nélküled Jézus ember volt csak,
És holtak maradtak a holtak.
De ha tüzed betölthet minket,
Megvilágítja értelmünket,
Látjuk Benne a Fiú-Istent.
Ki értünk odaadott mindent,
S legyőzve halált, bünt és átkot,
Meváltotta a holt világot,
Hogy aki Megváltónak vallja,
Vele éljen, Ő úgy akarja.
S mi boldog tanúk, valljuk, éljük,
Mert üzenetét már jól értjük...
Jöjj Szentlélek, áradj ki reánk!

Nagy Kornélia

Az Ige körül

Milyen talentumod van?

DR. VICZIÁN MIKLÓS

„Mert úgy van ez, mint amikor egy idegenbe készül ember hívatta szolgálait, és rájuk bízta vagyonát. Az egyiknek adott öt talentumot, a másikkal kettőt, a harmadikkal pedig egyet, kinek-kinek képessége* szerint” (Mt 25,14-15).

Aki Jézusnak ezzel a példázatával kezd foglalkozni, gyakran belefut abba a csapdába, hogy mennyi a mennyi. Ugyanis a talentum eredetileg súlymérték, amely kortól és földrajzi helytől függően hozzávetőleg 26 kg-tól 59 kg-ig változott, sőt még az sem volt mindegy, hogy aranyból vagy ezüsből van-e (sőt még ilyen súlyú kő is lehetett). Figyelembe véve az ezüst és az arany mai világgpiaci árát, így a szolgálókra bízott vagyonrész néhány millió forinttól akár egy milliárd forintot meghaladó összeg is lehetett.

De hamis nyomon jár, aki számíthatni kezd. Jézus ugyanis sem azt nem mondta meg, hogy melyik konvenció szerinti mértékegységet veszi alapul, sem azt, hogy konkrétan mit adott szolgálóinak (bár a 18. és 27. versben említett pénz az eredeti görögben ezüst, de inkább olyan értelemben, hogy ezüst pénzermék.)

Példázatot mondott Jézus, ami mindig egy képszerű esemény által kíván valami fontos igazságot megvilágítani. Abban nincs eltérés a példázatot magyarázók között, hogy az *idegenbe készül ember* az Úr Jézus, hiszen ez a példázat a *tíz szűzről* szóló példázat és az utolsó ítéletről szóló tanítás közt kapott helyet. Míg az előbbi arra hívja fel a figyelmünket, hogy mindig legyünk készen, mert nem tudjuk, mikor tér vissza Urunk, az utóbbi pedig arról tanít, hogy mi fog történni, amikor visszatért.

Példázatot mondott Jézus, ami mindig egy képszerű esemény által kíván valami fontos igazságot megvilágítani. Abban nincs eltérés a példázatot magyarázók között, hogy az *idegenbe készül ember* az Úr Jézus, hiszen ez a példázat a *tíz szűzről* szóló példázat és az utolsó ítéletről szóló tanítás közt kapott helyet. Míg az előbbi arra hívja fel a figyelmünket, hogy mindig legyünk készen, mert nem tudjuk, mikor tér vissza Urunk, az utóbbi pedig arról tanít, hogy mi fog történni, amikor visszatért.

A talentumos példázatnak is az Úr Jézus áll a középpontjában. Övé a vagyon, Övék a szolgálók, és Ótőle kapják a szolgálók megbízatásukat is. Ez a példázat arról tanít, hogy mit tegyenek a szolgálók, amíg – tesztileg – távol van Uruk.

Egy másik hamis nyom az, ha a talentumok fajtáiról, mint tehetségről, képességekről kezdünk elmélkedni, amiből mindenki (!) kap valamit és valamennyit, és a kérdés csak az, hogy azt miként hasznosítja az embertársai javára. Ilyenkor jönnek a felsorolások, hogy némelyek kezűgyűességet kaptak, vagy a másokról való gondoskodás „talentumát”. Van, akinek zenei „talentuma” van, vagy nyelvkészsége, hogy csak néhányat említsek. Valaki egy bibliaórán azt fejtegette, hogy talentum a bibliaolvasás, az imádság vagy a bűnvallás is. Megkapjuk a lehetőségét, és kérdés, hogy mennyire élünk vele. Amikor visszajön Jézus, el kell számolnunk mindezzel.

* * *

Két szót szeretnék kiemelni a példázat gazdag mondanivalójából, s a továbbiakban csak ezekkel foglalkozni. Ez a két szó pedig a *szolgálait* és a *képessége*.

Ez a példázat valami olyan vagyonról beszél, amit az Úr Jézus *csak a szolgálóra bízott!* Nem az egész emberiség közt osztotta szét. És mi az, amit szolgálóra bízott az Úr?

Az evangélium.

Mielőtt a mennybe ment Urunk, ezt mondta tanítványainak: „erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt a föld végső határáig. Miután ezt mondta, szemük láttára fel-emeltetett, és felhő takarta el őt a szemük elől” (ApCsel 1,8-9).

... Elment, és szolgálóra bízta vagyonát... Ez a vagyon pedig a tanúskodás arról, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia, „aki halálra adatott bűneinkért, és feltámasztatott megigazulásunkért” (Róm 4,25). Ez az a vagyon, amit csak szolgálóra bízhatott, mert csak ők értik, hogy mit jelent ez. Ez az a vagyon, amit kamatoztatnod kell... ha Krisztushoz tartozónak – keresztyénnek – vallod magad!

S hogy mi a tanúskodás módja, arról a mennybemenetel előtti másik beszámolóból értesülhetünk: „Jézus pedig hozzájuk lépett, és így szólt: Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön. Menjetelek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítva őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek; és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28,18-20). Itt is a példázatbeli Ember az Úr Jézus Krisztus, aki egy időre távozni készül, rendelkezik vagyonával és szolgálói felől: *tegyetek tanítvánnyá minden népet.*

A **másik szó**, amit még említeni szeretnék: a **képesség***. Ez az, amiből mindenki (valóban minden ember!) kapott Isten általános kegyelme szerint. Képességeink különbözőek minőségileg is, mennyiségileg is. Így a tanúskodás módja és mértéke valóban különböző lehet. Némelyek népes gyülekezet előtt, vagy a TV nyilvánossága előtt tehetnek biznyságot Megváltó Urukrol, más csak csendes beszélgetésben egy-egy embernek. Kit művészi tehetséggel ajándékozott meg Teremtője, mást esetleg a beteggondozás iránti érzékkel, vagy használati eszközök tervezésével, kivitelezésével. Képességeink sokfélék, de a szolgálókra bízott vagyon – nem mennyiséget, de minőségét tekintve – minden szolgálóra nézve azonos. Aki nem adja tovább – nem kamatoztatja –, az elássa.

Előbb a mennybemenetel, majd a pünkösd ünnepén legyen hangsúlyos számodra – Presbiter Testvérem –, hogy kamatoztatásra bízta rád az Úr Jézus az evangéliumát!

... És ha esetleg úgy álltal be a presbiteri szolgálatba, hogy még nem vagy az Úr szolgálója (csak a gyülekezetében szolgáló), akkor kérd most, hogy fogadjon az Úr háza népe közé, és adjon a vagyonából neked is, hogy tudd osztani!

* Magyar Bibliatársulat új fordítású Bibliája (2014): „képessége szerinti”, Károli fordításában „erejéhez képest”, a Szt. István társulat fordításában „rátermettsége szerinti”.

Szentlélek – járvány – Kálvin

DR. BÉKEFY LAJOS

A koronavírus világméretű szélesedésével új helyzet állott elő, mely új fogalmakat is követel (járványetika, járvány-ima), és a hosszú ideig rejtve maradt járványügyi-igei válaszokat is gyorsan leporolta. Ki gondolta volna akár csak egy évvel ezelőtt, hogy ilyenekről fogunk majd írni 2020 pünkösdjé előtt?

Kálvin teológiai és gyakorlati, pásztori járvány-értelmezése – Institutio. 1494–1649 között Európában minden esztendőben kitért valahol a járvány, ezek közül némelyik tíz és tízezer ember életét oltotta ki. Így volt ez 1538-ban Bázelen, 1542-43-ban Genfben és másutt a Svájci Konföderációban. Genf járványügyi kórházat is berendezett a városfalon kívül. *Kálvin Egyházi Rendtartása arról ír, hogy a járvány-kórház számára külön elkerített területet kell fenntartani. Ezt tekintették karanténak, s elrendelték, hogy a lelkészeknek mikor, milyen módon kell látogatniuk az ottani betegeket.* Kálvinnak számos alkalma volt, hogy találkozzon, szembesüljön az emberi szenvedéssel. Volt bőségesen élményanyaga, imatémája, amit aztán Isten Igéje fényébe emelt, s ott kereste a magyarázatot.

A Szentlélek az, Aki megtanít a csapások helyes értelmezésére. Talán ez az Isten Lelke felőli járványszemlélet az, ami a leginkább eredeti a kálvini járványtanításban. A legtöbb esetben amikor járványokról van szó, a reformátorok a *csapás, pusztítás* kifejezést használják. Az Institutio-ban ezért így fogalmazott: „*Mert ha a Lélek nem tenne tanulékonyakká, bizony előbb összeroppannánk, mint megjavulnánk a csapások súlya alatt*” (Inst 2.5.13). Ropant érdekes megfigyelést tesz ugyanezen a helyen: mivel Isten mindhiába figyelmeztette, buzdította, dorgálta megátalkodott népét, végezetre elhatározta: „...kissé félrevonulok, és csendben hagyom, hogy csapások ériék. S majd meglátom, hogy a hosszú nyomorúság után eszükbe jutok-e, hogy orcámat keressék. (...) (Isten) csendben, mintegy visszavonulva teszi próbára őket egy ideig a különféle csapásokkal.”. A csökönyös elvetemültség megtörése Isten célja a csapásokkal, járványokkal. *Ez a Szentlélek adta járványszemlélet nem a büntetésre, hanem az engedetlen nép észhez térítésére helyezi a hangsúlyt, hogy megjavuljanak a csapások súlya alatt, s kezdjék el keresni Őt.*

A Szentlélek finom belső sugallatára (*inspiratio internum*) fogalmaz ilyen árnyaltan Kálvin. Isten nem áll bosszút, nem vitatkozik csökönyös, elvetemült népével, hanem csendben félre vonul, mintha azt kérdezné: Lássuk csak, mire mentek nélkülem? *Kikerülhetetlen, hogy a kálvini járványértelmezés nyomán meg ne kérdezzük: az európai ateizmus, előbb az ideológiai-politikai, majd napjaink fogyasztói materializmusa és gyakorlati ateizmusa nem olyan jelenség-e, ami az elvetemült csökönyösség kategóriájába tartozik?*

A kimenekedésnek legalább két módja is van, az is tisztán áll előttünk a kálvini érvelés nyomán: ráébredés arra, hogy *mi vagyunk az oka* a még így is kegyelmes fenyítéseknek, s innen is van Istenhez menekvés; másrészt, hogy *tanulhatunk ebből*, még tart a tanulás, okulás kegyelmi ideje, s egyúttal segítőnk lehet, kell is magunkon

a gyógyítás, a tudomány eszközével. *Istenbe vetett hit és tudomány a két együtthatós kiút!*

Igen ostoba, aki büntetést lát a járványban! – fogalmaz Kálvin. Az sokkal inkább *Isten fenyítése*, de nem az Ő döntése. Híveit nem középszerű szigorral sújtja – fogalmaz sajátosan. A hitetlenek vagy elvetemültek erre tunyasággal és makacssággal reagálnak, a hívők azonban rögtön magukba szállnak, okulnak belőle (Inst. 3.4.32-33). A fenyítésnek határozottan nevelői, isteni pedagógiai célja van. Utalva a Dávid által a népszámlálás során elkövetett engedetlenségre. Kálvin így érvel: „*Igen ostoba az, aki így gondolkodik: e földi élet csapásait bűneink miatt hozta ránk Isten*” (Inst 3.4.35). *A fenyítés célja a megtérés Istenhez, visszafordulás az önpusztító, önszejejtő utakról, életmódból, gőgös és céltalan okoskodásokból.* A csapások, járványok a hit helyes, innovatív szemlélete szerint *egyéni* és *közösségi* Istenhez emelhetnek, mint például József esetében, és olyan zablák, melyek visszafognak a gonoszságtól és a bosszútól (Inst 1.17.8). Kálvin bibliai szemlélete szerint bármily hosszúnak is tűnik egy-egy járványos időszak, csapás vagy próbatétel, de ha nem csak

ezekre a dolgokra fixáljuk tekintetünket, hanem tudunk a menyeeikkel, Istennel, hittel, Bibliával, szeretet adásával, értékes közösségi foglalkozással élni, akkor „*igen rövid idő az, amíg Isten kereszttel látogat*” (Inst 2.10.18).

A csapások, járványok óvó eszközök is. Nagyszerű az a józanság, ahogyan Kálvin gondolkodik és minket is belátásra serkent. Csapásoknál ajánlja, tekintsünk vissza korábbi életünkre, s hamar belátjuk, hogy másokkal együtt mi is követtünk el olyat, „ami méltó a fenyítésre”. Nem a büntetés szót használja, a megtorló gondolkodást, hanem a megtérítő, megjobbító tartalmú fenyítés szót. Gyakori nála az isteni fenyítés nevelő célzatú hangsúlyozása. Ő a maga korának nyelvezetén ezt így adja vissza: „*Isten nem azért ostromoz ugyanis, hogy elveszítsen és megsemmisítsen, hanem azért, hogy a világot sújtó átoktól megóvjon*” (Inst 3.8.6). Sőt, még tovább viszi a gondolatsort. A filozófusok közül is kevesen jutottak el odáig, hogy megértsék: „*Isten a csapásokkal akar bennünket megedzeni, ezért nem is gondolják, hogy e téren engedelmeseinknek kell Istennek*” (Inst 3.8.11). A járvány türelemmel történő elhordozásának csúcsa pedig kálvini fogalommal „*a kereszt-hordozás tudománya*” (Inst 3.9.1). „*Ha tehát nyilvánvaló, hogy a megpróbáltatások üdvösségünket szolgálják, miért ne viseljük azokat hálaadással és szívesen?*” (Inst 3.8.11).

Végül a **kálvini gyakorlati logika** ezt üzeni: *a járványok idején alkalmazandó két lelki gyógymód az ima és a böjtölés.* Több járvány egzisztenciális tapasztalatával, sok karantén látogatás, egyéni tragédia pásztori feldolgozásában szerzett iskolázottsággal így fogalmaz Genf reformátora: „*Ellenben, ha dögvész, éhínség vagy háború kezd dűlni, vagy ha másféle csapás fenyegeti az országot és a népet, a pásztorok akkor is kötelesek böjtre buzdítani az egyházat, hogy könyörgéssel fordítsa el Isten haragját*” (Inst 4.12.17). *Az ima és a böjt manapság is legjobb támasza a hívőknek, hasznos figyelmeztető, „hogy serkentsek fel magukat, nehogy túlzott önbizalmukkal és közönyükkel még inkább kihívják maguk ellen Istent, valahányszor csapásokkal fenyegeti őket*” (Inst ugyanitt). Mai módon és amerikai lelkészolvasatban ez így hangzik: *Mosd meg a kezed, majd utána tedd össze imára! Mosd meg a kezed, de ne feledd: kinek a kezében van az élet!*

„Minél nagyobb tehát a szentekben az Isten szeretete, annál inkább eltűrnék mindent azért, amit szeretnek, és minél nagyobb a bűnösökben a világ kívánsága, annál inkább eltűrnék mindent azért, ami után kíváncsognak” Augustinus: A türelemről 14.

Ha valaki föltenné a kérdést, hogy miért éppen ez az idézet az, amely kiemelésre került, könnyű lenne válaszolnom. Már elsőre két szó mindenképpen kiemelkedik, s e kettő közül az egyik a *szeretnek*, a másik pedig a *kíváncsognak*, ugyanis számomra a különbség eddig nem volt ennyire érzékelhető.

Valakit vagy valamit szeretni vagy kívánni két különböző dolog. Ha azt a valakit vagy azt a valamit nem szeretjük, csak kívánjuk, kicsoda minőségi különbség! Gondoljunk csak bele, ha Isten nem szeretne, csak valamilyen céllal kívánna bennünket, csak azért, hogy valamit elvégeztessen velünk, mi lenne? Velünk való kapcsolata a világ szintjére süllyedne, amely csupán használni akar. S ha ez nem lenne elég indok, azt is látjuk, hogy a szavaknak erős kötődésük van: Istenhez, illetve a világhoz. Ez pedig azt jelenti, hogy a mondatban lévő közvetlen, konkrét viszony még inkább erősíti a különbséget. Sőt ha a szövegben tovább haladunk visszafelé, akkor még teljesebb képet kapunk: „a szentekben az Isten szeretete”, „a bűnösökben a világ kívánsága”. Biblikusán szólva, megérkezünk

Apropó

a bárányok és a kecskék szétválasztásához. S ezek után az ember azt gondolná, hogy a kettő között nincs semmi azonosság, de nem így van. Augustinus mindkét táborra ugyanazt mondja ki: *annál inkább eltűrnék mindent azért...* A reakció egyforma, ám a motiváció egészen más, sőt, máshonnan ered.

Vajon saját életünkben észrevesszük-e a különbségeket és a hasonlóságot? Ugyanis nagyon is lehet, hogy sokat túrunk, talán már büszkének is vagyunk rá, valódi teljesítményként értékeljük, állhatatosságként, kitarásként, példamutató önmegtartóztatásként, esetleg céltudatosságban való megmaradásként tüntetjük föl, csak a kérdést elfelejtjük föltenni: honnan van mindez, s mire irányul? Mi van bennünk? Az Isten szeretete vagy a világ kívánsága? Vajon ha mindegyiket külön serpenyőbe raknánk, melyik oldalra bil lenne?

Nem véletlen, hogy nem sokkal előbb (12.) Augustinus nyíltan kimondja, hogy „...keresni kell, honnan származik az igazi türelem, amely méltó ennek az erénynek a nevére”. Később, egyesek számára talán túlságosan is leegyszerűsítve, nagyon kategorikusan, az áltoleráns világ számára nyersen, némelyeket bántóan ugyan, de megkapjuk a

választ, bevonva a kívánság és a szeretet kérdéskörét is: „Az tehát földi, ez pedig mennyei ... az ördögi, ez isteni” (14.).

Mi a megtevesztő? Az ördög trükközése. Megdöbentő, amit az egyházatyja az Isten városában ír: „Így utánozza, visszájára fordítva, a gőg az Isten” (19.12.). Igen, a mi világi türelmünk visszájára fordított türelem. Látszólag mindent jól csinálunk, csak sokszor az eredetről feledkezünk meg. Jézus nem véletlen hangsúlyozta a szeretet parancsában: „Szeresd az Urat, a te Istenedet...” (Mt 23,37). „Egyszer és mindenkorra előtted állhat a röviden megfogalmazott parancsolat: szeress, és tégy, amit akarsz! (...) Ha él benned a szeretet gyökere, akkor ebből a gyökérből nem származhat más, mint jó” – mondja Augustinus (János első levelének magyarázata 7.8.). Ravasz László a *Hazafelé...* című könyvében zárójeles értelmező fordításban ezt így adja vissza: „Szeresd az Istent, azután tedd azt, amit akarsz; mert ez a nagy szeretet jóvá és szentté teszi akaratodat”.

Apostagi Zoltán

A gyülekezeti közösség közös imádságai

„Ti, ifjak, a leányokkal, öregek a fiatalokkal együtt dicséritek az Úr nevét!” (Zsolt 148,12)

Istentiszteleti liturgiánk fontos része a gyülekezeti imádság, amikor azt a gyülekezet hangosan együtt mondja, vagy a lelkipásztor szavaira figyelve a gyülekezeti tagok gondolatban – a maguk imádságaként – vele mondják. Általában fennállva imádkozunk, ezzel is megadva a tiszteletet Az iránt, akit megszólítunk az elején. Más felekezetek, sőt vallások térdre borulva imádkoznak, testükkel is kifejezést adva alázatuknak a teremtő, megváltó és gondviselő Isten előtt.

A koronavírus járvány miatt most bezártak a templomok, ami azt jelenti, hogy gyülekezeteink nem gyakorolhatják a személyes közösséget. Prédikációt meghallgathatunk televízió vagy más, társadalmi kommunikációs csatornán (honlap, Facebook, YouTube stb.) keresztül, a közös imádsággal együtt, de az nem ugyanaz, mint a személyes jelenlét.

Egy református istentisztelet televíziós közvetítése során, a közös imádság alatt az operatőr olyan arcokat mutatott, akiknek a

szeme nem volt lehunyva vagy lesütve, hanem ide-oda járt, figyelve a gyülekezet többi tagját. Nagyon fontos érezni ilyenkor, hogy nem egyedül fohászodunk, hanem testvéreinkkel együtt, egy akaratúval, egy hittel és egy reménységgel járunk Mindenhatónk elé.

A közös imádságnak egyik legszebb formája az, amikor énekekben szólítjuk meg az Urat. Azért is szép, mert a gyülekezet együtt és hangosan mondja az imádság szavait. Nem minden énekünk imádság, de az a szövegből szinte azonnal kitűnik. Ezért mondjuk Himnuszunkat is „nemzeti imádság”-nak. Vannak imádkozó énekeink között hálaadó, hitvalló, bűnvalló, segítséget kérő imádságok egyaránt. Nagy ereje van a közös éneklésnek, amit azonban a modern eszközök nem mindig tudnak lehetővé tenni. Legfeljebb magunkban tudunk énekelni, vagy a szöveget magunk elé mondani.

Ne becsüljük le az imádságnak a gyülekezeti formáit. Bizonyára kedvesek Isten előtt közös imádságaink és énekeink, és Ő meg is hallja azokat, ha tiszta és őszinte szívvel veszünk részt bennük. Próbáljuk ezt tenni a képernyők előtt is.

Dr. Szilágyi Sándor

A hetedik pecsét felnyitása. Ismeretlen spanyol festő. (Jel 8,3)

„Tanítva őket...” (2.)

Jó és rossz tudás

DR. NAGY MIHÁLY

Joggal kérdezheti valaki: *nem jobb-e a tudás a tudatlanságnál?* Amit egyszer megtanultunk – tapasztalatból tudjuk – annak előbb-utóbb hasznát vesszük. Azonban már a Biblia elején olvasunk *a jó és rossz tudás fájáról*, amely az Éden kertjében volt (1 Móz 2,9. 17.), és az embert a saját korlátaira emlékeztette. Énekeskönyvünk

370. énekének 2. versében olvassuk ezt a fohászt: „*Őrizz hamis tudománytól.*” Feljegyzések szerint az ének 2-3. versét a reformátor, Luther Márton írta. Próbáljuk megérteni a jó és rossz tudás üzenetét.

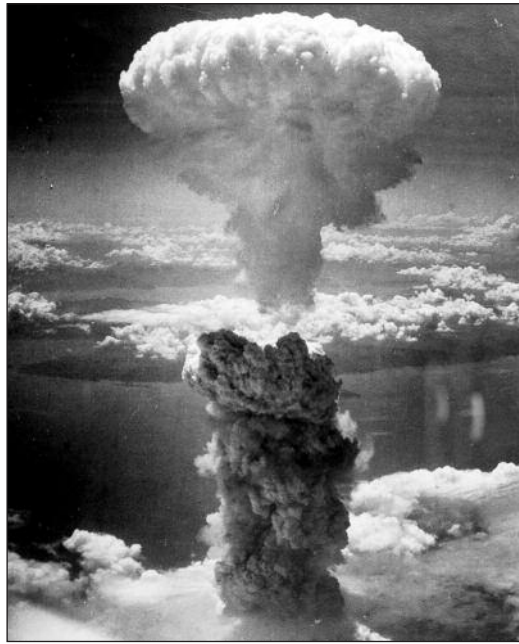
Az Isten által teremtett ember az Éden kertjében valóban paradicsomi körülmények között élt. Nem tudta mi a rossz, ezért nem is akart másnak ártani. Amikor azonban megízlelte a tiltott fa gyümölcsét, véget ért az édeni állapot. „*Tudni fogjátok mi a jó és mi a rossz*”, mondta a kígyó az embernek (1Móz 3,5). Bekövetkezett az első testvérgyilkosság (1Móz 4,8), majd amikor a gonoszság elhatalmasodott, büntetésül az özönvíz, amelyből a maga nemzedékében igaz ember, Nőé és családja azonban megmenekült (1Móz 6,5-8). Akár büszkék is lehetnének rá, hogy különbséget tudunk tenni a jó és a rossz között. De a legtöbb esetben ami nekem jó, az a másik embernek rossz. Ez pedig előbb-utóbb konfliktushoz vezet.

Mózes még a honfoglalás előtt, élete végén összehívja a népet és választás elé állítja őket. Választhatják az életet vagy a halált, az áldást vagy az átkot. A jót, az Istennel való rendezett kapcsolatot a szavára való hallgatással választhatta a nép (5Móz 30,19-20), és választhatjuk mi is. A választott nép életében Isten szava gyakran elhalványult. Például, amikor *Jósiás király idejében* hozzá kezdtek a templom javításához, *megtalálták az Úr törvénykönyvét*, amely időközben feledésbe merült. A felolvasása után döbbenek rá, mennyire eltértek tőle. A király ekkor, az épülettel együtt, az istentiszteletet is megtisztította a pogány szokásoktól (2Kir 22-23).

Az Újszövetségben több helyen, főleg Pál leveleiben olvashatunk az „*egészséges tanításról*” (1Tim 1,10; 2Tim 4,3; Tit 2,1). Mire gondolhatott Pál, amikor ezt írta, arra leginkább az úgyne-

vezett bűnkatalógusokból következtethetünk (Róm 1,26-31; 1Tim 1,8-10). A hosszú felsorolásból most csak a szexualitást emelem ki, amivel ugyancsak lehet élni, de lehet visszaélni is. A teremtés után, mikor Isten megáldotta az embert, azt mondta neki: „*szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be a földet*” (1Móz 1,28). Ez egy férfi és egy nő házasságát jelenti. A homoszexualitás mára mégis kezd divattá válni. Terjedése a teremtés rendjét, végső soron az ember normális életét veszélyezteti.

Az emberiség modern történetét is végig kíséri a *választási lehetőség*, mert a legtöbb dolgot lehet jóra és lehet rosszra is használni. A *gyógyszerek* szükség esetén, az orvos rendelése szerint, visszaadják az egészségünket, az életünket is megmenthetik. A túladagolással viszont másnak vagy magunknak is árthatunk. A gyufával való biztonságos *tűzgyújtás* lehetősége egy magyar találmány révén áll rendelkezésünkre (Iryni János, 1836). Gyűjtogatással azonban tűzvészt is lehet okozni, amely a környeze-

tünket, esetleg az életünket is veszélybe sodorja. A növekvő számú emberiség energiaigényét fosszilis tüzelőanyagokkal (kőszén, kőolaj, földgáz) egyre nehezebb fedezni. Elégetésükkel a légkört is folyamatosan szennyezzük. Az uránatom hasadásakor felszabaduló energia új lehetőséget nyitott az emberiség számára. A *szabályozott láncreakció* elvének a gyakorlatba való átültetése az első atomreaktor volt (Szilárd Leó, Enrico Fermi, 1942). A Hirosimára és Nagaszakira három évvel később ledobott atombombák néhány óra alatt sok tízezer, néhány hónap alatt, a sugárártalom következtében 150-200 000 ezer ember halálát okozták (lásd az illusztrációt az atombomba gombafelhőjéről). Az emberek egy része az atomenergia békés felhasználása ellen – tudatlanságból – ma is tiltakozik. Pedig még évtizedekig csak

környezetszennyezőbb energiatermelési formákkal lehet azt helyettesíteni.

A mindent megkérdőjelező, önmagát istenítő ember elveszítette tájékozódási pontjait. „*Mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg, a gonosz minden fajtájától tartózkodjatok*” (1Thess 5,21-22). A jó irányba való visszataláláshoz az *Isten Igéje*, a Biblia olvasása, tanulmányozása adhat segítséget.

Ezen az email címen szívesen fogadok minden megjegyzést: namygy@gmail.com

Szövetségünk ez évben április 6-a és 20-a között tartotta 38. Küldött-közgyűlését, írásos szavazással. A választmány tagjai összesen 44 határozatról szavaztak,

74%-os részvételi aránnyal.

Ezúton is köszönetünket fejezzük ki a testvéri együttműködésért, a szavazatok visszaküldéséért!

**KNOLNÉ
TŰSKI GABRIELLA**

Olyan gyorsan fordult mindannyiunk élete, hogy szinte fel-foghatatlan. Világszerte házhoz kötötten töltjük napjaink nagy részét. Igyekszünk tovább élni, folytatni megszokott feladatainkat, munkánkat. Igyekszünk normálisan kezelni az abnormalitást.

És ez kihat teljes életünkre.

Azt hiszem, túl sok ellentétet találkoznak napról napra.

Egyrészt élvezük a bontakozó tavasz szépségét, melegét. Másrészt rettegünk a természetből mutáló vírustól.

Egyrészt boldog szívvel készülünk az évszak ünnepeire, hisz Krisztusunkra gondolva örömmel, hálával lehet telve szívünk. Másrészt sokunkban forognak a Nagy Miért kérdések és a félelem.

Egyrészt igyekszünk kreatívan kapcsolatban maradni másokkal. Mint gyülekezet vagy mint hívő keresztyén ember segíteni akarunk másnak. Másrészt sok ember belebetegszik az elszigeteltség magányosságába.

Hihetetlen valóságba kerültünk.

Nagyon emlékezett Jézus és Tamás találkozására (János 20,24-29).

A tanítványok közül már sokan találkoztak Jézussal feltámadása után. Szintén hihetetlen valóság, de igyekeztek hinni. Tamás persze nem látta Jézust. Ezért nem hitte a valóságot.

Igen emberi megmozdulás ez. Tudatlanságunkban könnyen fújjuk saját valóságunkat. Nehéz megállni, megalázni magunkat Isten előtt.

Pünkösdi BÚÉK

Még nehezebb elismerni, hogy Krisztus valósága nélkül nem vagyunk sehol, pláne a megpróbáltatások idején. Mert ez is bűnvallással jár.

A büszkeség lerombolásával.

Nyolc napig tartott, míg az Úr Jézus és Tamás végül találkoztak. Tamásnak bőven volt ideje gondolkozni. Kétkedni, rágni magát.

És a többi tanítványnak volt ideje megismerni a valóságot: Krisztus él!

A várakozás idejét éljük. Nem tudjuk, meddig várunk, talán azt sem mindig, hogy mire. De így is: úton vagyunk. Mert ameddig élünk, napról napra, hittel telt vagy kétkedő szívvel: Isten feladatokat bíz ránk.

Higgyünk Szavának! Reá építve töltsük meg napjainkat! Amikor már elviselhetetlen a gyerekekkel, amikor saját munkánkat nem tudjuk kellő módon végezni. Amikor szerettünk vagy mi magunk megbetegszünk. Nem csak újév kezdetén mondhatjuk, hogy BÚÉK: Bízad Újra Életed Krisztusra. Ma is. Mert hihető valóság. Életünk értelme, tartalma és célja: Óvele tölteni földi napjainkat. Minden körülményben.

Hisz Ő is velünk kíván lenni. Ezért hálás szívvel énekelhetjük Madarász Eszter szavait, Vándor Gyula, a Presbiteri Szövetség egykori missziói titkárának énekét:

A tegnap terhe már a tegnapé,

A holnap árnya még a holnapé.

Minden új reggelen örök útítársam köszönhetem:

Jó reggelt, Uram, Jézus, jó reggelt öröm,

Jó reggelt békesség, jó reggelt kegyelem!

Szívszorító levél „karanténból” pünkösdre

Idén 75 éve, hogy Dietrich Bonhoeffer német evangélikus lelkész április 9-én a flossenbürgi koncentrációs táborban kivégezték. A kiváló teológus így halt mártírhalált. 1943-1944 során keletkezett börtönleveleiből nagyon egyértelműen kiérezhető, mennyire vágyódott arra, hogy családjával, barátáival, kedvesével töltsék az ünnepeket, így a pünkösdt is.

Szüleinek 1943 pünkösdjén írt levelében így fogalmazott: „Még pünkösdt is egymástól elszakítva ünnepeljük, mégis különös módon jó alkalom ez a közösség ünneplésére. Amikor ma hajnalban megkondultak a harangok, erős vágyat éreztem arra, hogy istentiszteleten legyek. Úgy tettem, mint János Patmosz szigetén (Jelenések 1,9kk), s magamnak egyedül tartottam meg az oly szép istentiszteletet.

A magányt egyáltalán nem éreztem, annyira érzem, hogy ti mindnyájan itt vagytok velem. És itt érzem azokat a gyülekezeteket is, amelyekben korábban pünkösdt ünnepelhettem. Már tegnap este óta jó néhányszor felmondtam magamban Paul Gerhardt szép énekének a sorait: „Te az öröm Lelke vagy...”, s hozzá vettem még a Példabeszédek könyve Igéjét: „A nyomorúság idején kiderül, hogy erős-e az, aki annak mondja magát” (Péld 24,10). Aztán rálapoztam erre: „Mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét” (2Tim 1,7). És a különös nyelvcsoda története is nagyon megérintett (ApCsel 2,1-13). Az, hogy a babiloni nyelvzűravarnak, amikor az emberek nem értették már egymást, mivel mindenki a maga nyelvét használta, vége szakadt, aminek Isten beszéde vetett véget. Az a nyelvzet következett, amit aztán minden-

ki megértett, s az egyház lett az a hely, ahol ennek meg kellett történnie. Ezek mind nagy és igen fontos dolgok”.

Bonhoeffer a börtönmagányban tökéletesen átérezte a lényegét: pünkösdi valóban a közösség ünnepe, az egyház születésnapja. Ezt az ünnepet ezért csak közösségben lehet igazán megünnepelni. Akkor és ott neki a tényleges, fizikai közösség helyett a lelki közösséggyakorlás lett a kenyere. Mivel vigasztalódott? Érezte szülei még szorosabb lelki jelenlétét, az egykori gyülekezetekét is, ahol elmúlt pünkösdkön szolgált. De a közösség nem csak horizontális, szemhatáros volt, hanem éghatáros is. Hiszen Igék sorjázta elő a lelkében, emlékezetében és szép énekek. Valójában magányában volt még egy vigasztaló eszköze: a levélírás. Igazából kiírja magából a fájdalmas egyedülét, és így szerez feloldozó közösséget saját magának is. Ez 1943 pünkösdjén volt. Két év sem telik el, s a levél írója halott. De levele bizonyítja: a magány sem magány többé, ha Istennel, az Ő Igéjével, a Bibliával, énekekkel népesítjük be különös helyzetünket.

Idén mi a koronavírus okozta önkéntes karanténeket lakhatjuk be hasonlatosképpen. Ezen a különös pünkösdkön töltsön el mindannyiunkat áldott, szép pünkösdsjeink emléke, s tudjunk úgy örülni, mint akiknek semmijük nincs, mégis sokakat gazdagítanak. Mert velünk az Isten, és Lelkét, evangéliumát nem lehet karanténba zárni! Ő meg végképpen nem ezt akarja...

Dr. Békefy Lajos

Bonhoeffer-díjas, ny. lelkipásztor

„S a megtört nádnak megkegyelmezél...”

150 éve született Kováts Lajos református hitoktató lelkipásztor, egyházzenesz

MARGIT ISTVÁN

„Kováts Lajos meghalt – kriptájába a magyar evangéliumi mozgalom sok ragyogó reménysége, boldog tervezése temetett” – ezekkel a szavakkal kezdte megemlékezését dr. Csia Sándor főorvos, a Bethánia CE Egyesület akkori elnöke, amikor Kováts Lajos református vallásánra emlékezett. A *Mustármag* c. folyóirat 1921. augusztusi számában írt hosszú nekrológiájában kitért ennek a kiváló férfiúnak különböző életszakaszaira, egyházának megjobbítása és az evangélium ügyében végzett áldásos munkájára.

Dr. Kováts Lajos a Fejér megyei Polgárdiban született 1870. május 15-én. Itt töltötte gyermekkorát, majd innen került a pápai református gimnáziumba. Érettségét a székesfehérvári cisztercita gimnáziumban szerzett, mert szülei időközben ide költöztek. 1887-ben felvételt nyert a budapesti református teológiára, majd tanítói oklevelet is szerzett. Tanulmányai végzetével a Trencsén megyei Szkicóra került, ahol az Odesalchi családnál lett nevelő. Itt elsajátította a szlovák nyelvet, majd megtakarított pénzéből külföldre ment: bejárta egész Olaszországot.

Hazatérve letette a lelkési vizsgáit, majd hitoktatóként helyezkedett el. Megnősült, Biberauer Tivadar MÁV főfelügyelő leányát vette feleségül, házasságukból öt gyermek született. Közben bölcsészeti tanult, ahol német nyelvet, nevelést és bölcsészeti hallgatott, Bécsben pedig zongorából és karvezetésből diplomázott. Később ugyanitt licenciátust szerzett a teológiai fakultáson, majd a budapesti egyetemen védte meg doktori értekezését, bölcsészettől, neveléstanból és művelődéstudományból. Hihetetlen nyelvteljeséggel rendelkezett: kilenc nyelven beszélt folyékonyan. Művészi szinten játszott zongorán, orgonán és csellón, jeles botanikusként tartották számon, lepke- és bélyeggyűjteményének a csodájára jártak. Mindemmel rendkívül ügyesen festett, főként olajfestményeivel és akvarelljeivel tűnt ki.

Dacára sokoldalú alapos képzettségének, nem tudott érvényesülni. Háromszor pályázott teológia tanárságra, mindháromszor visszautasították. Szerénysége és érzékeny lelkülete nem tették őt alkalmassá arra, hogy törtessen, viszont az Isten országában nem csekély szerep jutott neki. Alelnöke lett a Magyar Evangéliumi Keresztény Missziói Szövetségnek, társelnöke a Bethánia CE Szövetségnek. Ő állította össze a különböző lelki konferenciákon használt népszerű *Hallelujah!* című énekeskönyvet, valamint a *Magyar dicséret* és a *Jer haza!* című énekeskönyveket. Ír-

sait különböző egyházi és evangéliumi lapok közölték, szerkesztett folyóiratokat, gyermekújságokat. Megszervezte és vezette a Bethánia CE Szövetség nagyénekkarát, amellyel több nagyszerű fellépésük is volt. Több kötete nyomtatásban is megjelent: Alexandriai Kelemen pedagógiája (Bp., 1910), A Bethesda első magyar diakonisszakórház története – Visszapillantás az első 50 esztendőre, 1866–1916 (Uo., 1916), Bibliai történetek (Debrecen, É.n.). 1919 tavaszán megbetegedett, súlyos mellhártyagyulladását kapott. Innentől fogva az állapota fokozatosan rosszabbodott. A gondos orvosi beavatkozás ellenére sem mutatkoztak a javulás jelei. Élete utolsó szakaszát a Bethesda Kórházban töltötte, szerettei és lelki testvérei körében. Istentől nyert teljes békeességgel lépett át az örökévalóságba. Szívében ott zengett kedves éneke, amely oly gyakran felcsendül ma is gyülekezeteinkben:

„Nagy vagy te Isten, nagy a te hatalmad, világtérítő a te szózatod.

Szóltál: „legyen”, s a láthatatlanokból világosság, s mindenség támadott. A csillag-ezrek, a nap fényessége, ég, föld követte szent parancsszavad.

Remeg szívem, s megdöbbenvén csodálja mindenható, dicső hatalmadat.”

Irodalom: Kováts Lajos, 1870–1921 (Bp., 1921); CSIA SÁNDOR: Kováts Lajos dr. lic., 1870–1921 (Mustármag, 1921); PAPP VILMOS: Dr. Kováts Lajos (In. Órállók – nevezetes presbiterek, Bp., 2003).

Isten kezében

DR. RITOÓK ZSIGMOND

Van a zsidókhöz írt levélben egy ítéletes Ige: *Félelmetes dolog az élő Isten kezébe esni* (Zsid 10, 31). A revideált Károliban, meg az „igaziban”, a Vizsolyi Bibliában is a „félelmetes” helyett „rettenetes” van, de amaz jobb szó – majd a végén kiderül, miért. De hát milyen az élő Isten kezébe esni?

Egy távolabbi rokonom, aki az első világháborúban az olasz fronton szolgált, mesélte egykor a következőket: Megsebesült, és a kötőhelyre kellett juttatni. Ez úgy történt, hogy a sebesültet egy hordágyra tették, s a hordágyat egy drótkötélpályára erősítették, mely egy mély völgyszakadék felett vezetett, s jutott el a kötőhelyig. A dolog simán működött, őt is rátették a hordágyra, s a pálya megindult. Mikor azonban ő a hordágyon a völgysza-

kadék fölött volt, a pálya váratlanul megállt. Hogy mennyi ideig állt, nem tudja. Lent a mélység, fölötté az egyre melegebben tűző Nap, s ő tehetetlenül feküdt a hordágyon és kapaszkodott abba, hogy le ne vesse magát idegességében, seblázás állapotában, egyszerűen azért, hogy tegyen valamit, hogy történjék valami – miközben tudta, hogy egyetlen dolgot tehet, ha életben akar maradni: csendben vár, míg a drótkötélpálya kezelője újra működésbe hozza a szerkezetet. Félelmetes helyzet.

Ilyen az, amikor az élő Isten kezébe esünk. Félelmetes, mert kiderül, hogy bármilyen eredményekkel is dicsekedhetünk, az életünk – nem csak az örök, hanem a földi is – Isten kezében van, és mi nem tehetünk semmit, csak várhatjuk, hogy újra megindul a pálya. Félelmetes. De ez az egyetlen lehetőség. Bűnbánattal, tehetetlenül, amint vagyunk, várni, hogy a pálya meginduljon. Félelmetes, de nem rettenetes, mert az a Kéz, amelybe estünk, a mélység fölött is megtart, és célba juttat. Félelmetes helyzet és boldogító tudat.

Beszélgessünk nehéz bibliai Igékről! (V.)

Főtiszteletű Professor úr, kedves Ferenc!
Feljegyeztem magamnak korábban néhány Igét, amellyel kapcsolatban választ kerestem. Eddig mindegyikre bölcös és világos válaszokat kaptunk Tőled. Elértem az utolsóhoz ezek közül, amelyekre a következő kérdések vonatkoznak:

A kreacionizmus fundamentalista hívei, akik az ember teremtését mintegy 6000 évvel ezelőttre teszik az 1Móz 1,26-28, ill. a 2,7 eseményeitől számítva, nem adnak magyarázatot az 1Móz 4,17-re. Honnan szerzett a Nód földjére távozott Káin feleséget, ha az ő édesanyja volt az első megteremtett nő? Ugyanez felvetődik Séttel, Ádám harmadik fiával kapcsolatban is (1Móz 5,7). Lehet-e mégis a teremtéstörténetet kronológiai kezdőpontként tekinteni, és onnan számítani az emberi történelem minden eseményének időpontját?

Számítva útbaigazításodra és arra, hogy azt a Presbiter lapunkban is közölhetjük, tisztelettel és szeretettel

Dr. Szilágyi Sándor

* * *

Kedves Sándor!

Kérdésem arra az alapvető különbségre mutat rá, amely az újkori világvélemény és történelemértelmezés, valamint a bibliai gondolkodás közt fennáll. A kettőt sem egymással egyeztetni, sem szembeállítani nem kell. Úgy, ahogy a „Lement a nap a maga járásán” népdal sem tévedés, csak más szemlélet, mint a Föld mozgásáról szóló mai tudományos leírás. A Biblia

maga sem igényli, hogy kiszámoljuk, mikor volt a világegyetem kezdete (1Móz 1,1; Ján 1,1). Hasonló a helyzet a leszármazási leírásoknál, ahol a patriarchális gondolkodásnak megfelelően pl. az 1Móz 5-ben egyetlen női név, sőt anya sincs említve (csak nemzésről olvasunk, szülésről, születésről nem). Az 1Móz 4,16kk-ben Lámek két feleségének említése az ölést dicsőítő „hősi énekkel” együtt már az emberi kultúra és civilizáció bűneset utáni torzulására utal. Az ősnayák névszerinti kiemelése majd csak a pátriárkák történeteiben válik fontossá (1Móz 12-től). Annak a magyarázatára, hogy Éván kívül más nőről is szó van az őstörténetekben, már a 16. században is született elmélet. Egy hugenotta teológus úgy gondolta, hogy a két teremtés történetben van a válasz. Az 1Móz 1,27-28-ban az emberi faj általános megteremtéséről lenne szó (Ádám előtti emberek, férfiak és nők / praeadamitae), míg az 1Móz 2-ben egy sajátos embertípusról beszél már a Biblia. Ezzel vélte megmagyarázni az özönvíz eredetét is, amely a két embercsoport genetikai keveredése lett volna, amelyből „óriások” születtek (1Móz 6,1-4). Ezt csupán egy régi magyarázati kísérletként említem arra a talányra, hogy az őstörténetek csupán a férfiak vonalán követték a leszármazást, amely értelem szerűen nem zárja ki, hogy nőknek és anyáknak is kellett szerepelniük a folyamatban. Ez a kérdéskör is mutatja, hogy a Szentírást a maga gondolkodásmódját követve kell olvasnunk és megértenünk. Van, amit reflektorfénybe állítva kiemel, és van, amit homályban hagy. Ez utóbbit nem helyes sem hiányosságnak tartanunk, sem fantáziánkkal kiegészítenünk. Különösképpen nem az őslénykutatás mai hipotéziseivel, amire számos példát találunk az interneten. Az áltudomány csak a tévhitet erősítheti, az igaz hitnek elegendő forrás az, amit kijelentésként a Biblia őrzött meg számunkra.

Szeretettel és a közlés szabadságával:

Dr. Szűcs Ferenc

Egyéni vagy közös feldolgozáshoz segítő kérdések

DR. JUDÁK ENDRE

Kedves Testvéreink!

Előző számunkban ajánlottuk *Siklós József* „Az újszülött természetrajza” című 15 részes írását a gyülekezeteknek tematikus bibliaórai használatra. Istennek hála, nagyon jók a visszajelzések.

Most szintén az ebben a könyvecskében található 7 krisztusi példázatot ajánljuk online úton történő feldolgozásra. A példázatok után 10-10 kérdés található. Ezeket családi körülmények között célszerű megbeszélni, megválaszolni, miután elolvastuk a példázatot és a tanulságokat. Majd egy fiatal, számítógépből jártas fiúnk vagy unokánk készít egy levelezőlistát, amin keresztül átnézhetjük egymás megoldásait.

Esetleg, amit másként látunk, megírhatjuk a testvéreknek. Áldott bibliatanulmányozást kívánunk!

Példaként:

1. A GAZDAG és a SZEGÉNY LÁZÁR (Lk 16,19-31)

Kérdések

- ① Mi lehet a halálfélelem oka, voltál-e már haldokló mellett?
- ② Mit gondolsz a saját életedről: befejeződik a halál után, vagy örök életed van?
- ③ Milyen gyakran foglalkoztat ez a kérdés?
- ④ Hiszed-e, hogy a halállal eldől, az örökélet vagy a kárhozzát vár-e rád?
- ⑤ Szabad-e a holtak visszajárásával foglalkozni?
- ⑥ Mit tehetsz a saját üdvösséged érdekében?
- ⑦ A földi gazdagság vagy szegénység hogyan befolyásolhatja az üdvösséget?
- ⑧ Miért nehéz lelki értelemben a gazdagság terhe?
- ⑨ Mit jelent a sáfárság?
- ⑩ Mit értesz tized alatt, adsz-e tizedet és azt hogyan teszed? Szabad-e, kell-e erről beszélni?

A példázatok feldolgozása *dr. Imre Ernő Bibliaiskola mindenkinek* c. könyvében a neten is megtalálható. Itt Istennek hála adva gondolunk dr. Imre Ernő esperes testvérünk életére. Internetcím: <http://presbiterkepzes.hu/node/405>

A MAGYAR NEMZETI EGYSÉG JEGYÉBEN

Kárpát-medencei templomörökségünk **A kőszegi református templom**

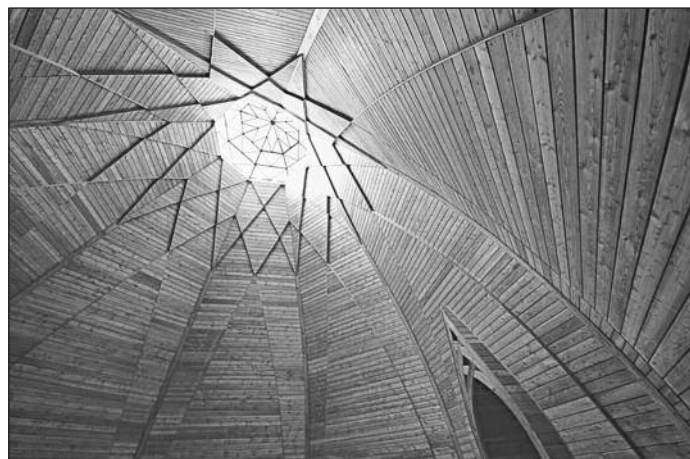
A kétszintes épület nyolcszögletű, centrális tér. A földszinten kapott helyet egy nagy terem, egy iroda, teakonyha, fürdőszoba, amely együtt a gyülekezeti ház szerepét tölti be. A nyolcszögletű tér közepén betonból egy stilizált életfa áll (Ósz), amely egyben a földem tartópillére is, s mivel középen áll, a későbbiekben lehetővé teszi a jelenlegi válaszfalaknak a mobilizálását. Ágai között egy nyolcszögű, csillag alakú födémáttörés található, amely a felette lévő templomtérből a fényt közvetíti a földszintre. Maga a szakrális tér a jurtaszerű, ószövetségi sátrat idéző emeleten helyezkedik el, melyet egy üvegkupola zár le. Visszatérő elem a református csillag, amely a kupola vasszerkezetében, a belső architektúra fadekorációjában is megtalálható. A tér közepén áll az úrasztala üveglappal, amely a fényt közvetíti tovább az alsó térbe. „*Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága*” (Ján 8,12).

Az épület fő szintje emberi karokat utánzó feljárón érhető el, amely alatt kiszolgálóhelyiségek (vécé, kazánház) található. Fő anyaga a fa (ragasztott faszervezet) és a környékre jellemző kő. Falazása az „Erős vár a mi Istenünk” várszerű, teológiai tartalmát követi.

A kőszegi Református Egyházközség alapítása szorosan összefügg a Kőszegen található, egykori nevén *Hunyadi Mátyás Katonai Alreál iskolával*. Ebben az iskolában játszódik *Ottlik Géza: Iskola a határon* című regénye. Ennek az iskolának a tanárai alapították a református egyházközséget Kőszegen 1933-ban, a gyülekezetünk öregjeinek elmondása szerint. 1933-as megalakulásról van egy tablója a gyülekezetünknek, amely arról tanúskodik, hogy ekkor Dr. Rác Béla tábori lelkész látta el a közösség lelki vezetésének feladatát. Bulcsi Jánky Béla, mint főgondnok, és Püsky Gyula, mint gondnok vezette a fiókegyházközséget.

1993. szeptember 26-án a gyülekezet alapításának hatvanadik évfordulóján helyezték el az új épülő templom alapkövét, amely nem csak a kisszámú közösség életében meghatározó jelentőségű, hanem a modern magyar protestáns építészettörténetét illetően is.

A templomot 1996. augusztus 19-én szentelték fel. Tervezője: **Csete György** Kossuth-, Ybl- és Prima Primissima Díjas, a Magyar Művészeti Akadémia Aranyérme kitüntetés birtokosa.

Kőszeg és környékének/szórványainak népességében 1975-től 1990-ig lassú csökkenés figyelhető meg a református népesség körében. 1990-től pedig lendületes növekedés állt be. Amíg 1990 környékén majd 130 fő alá esett a református népesség a tárgyalt területen, addig 2008-ban ez a népesség majd 300 főre felduzzadt. E felduzzadás (kb. 170 fő) majd 20 év alatt történt meg. Ennek egyik oka az lehet, hogy a város 1990-től már nyitott város volt. Lehetett bátran költözni a városba és környékére. A református hívek számát pedig általában a beköltözők gyarapították, nem pedig a tősgyökeres kőszegiek. A szórványban élő reformátusok számában is növekedés tapasztalható, és nem is kismértékű növekedés. 1975-ben még 23 főt regisztrált a lelkészi hivatal szórványban élő reformátusként, míg 2008-ban kerekén 100 fő volt a regisztrált tag. Ez majd 4-szeres növekedést jelent 35 év alatt. Mindezen adatokból kiolvasható, hogy állandó a növekedési ütem a gyülekezet népességének tekintetében.

A Presbitérium: Donatin Tamás lelkipásztor, Dr. Cseke Zoltán Gondnok, Béres Erzsébet, Béres Judit, Domnanovich Dóra, Lenkey László, Molnár Rubin, Szombathelyi Tamás, Varga Katalin, Temesvári Tibor (Pót-Presbiter), Balla Kálmán (Pót-Presbiter)

Közlemény

Kedves Testvéreink!

A Magyar Református Presbiteri Szövetség – Isten kegyelméből – 30 évvel ezelőtt, négy évtizednyi kényszerű szünet után, 1990-ben újra megalakulhatott. Ezért készülünk hálát adni a szeptember 10-i jubileumi ünnepeinkön. Erre az ünnepi alkalomra szeretnénk egy, a Szövetségünk történetét áttekintő kiadványt megjelentetni, és Szövetségünk tagjainak, valamint a Presbiter előfizetőinek eljuttatni.

Mivel a kiadvány megjelenése közel egy időre esne a Presbiter folyóiratunk idei 4. számának tervezett megjelenésével, ezért Szövetségünk elnöksége úgy határozott, hogy a 4. számként a jubileumi kiadvány szolgálna, 5. lapszámot pedig a reformáció ünnepére jelentjük meg.

Az időbeli egybeesésen túlmenően az idén jelentősen beszűkült anyagi lehetőségeink is indokolják döntésünket. Ennek oka egyrészt az év eleji kényszerű át-, és visszaalakulással kapcsolatos veszteségek, melyeket azonnal követett a járványból adódó támogatói források elapadása. Így a legszigorúbb költséggazdálkodás mellett is mintegy 8-10 millió Ft-os fedezethiánya van az idei működésünknek. Kérjük testvéreinket, hogy erejükhez mérten támogassák a Szövetségünket, hogy harminc éve újra kezdett szolgálatunkat folytatni tudjuk!

Megértésüket és támogatásukat köszönjük:

Az MRPSz elnöksége és a PRESBITER Szerkesztőbizottsága

Megemlékezés a református zene gyülekezeti mindeneséről

Emléksorok Draskóczy László hazamenetelére

Kedves Testvérek!

Református egyházzenei életünk egyik meghatározó alakját, Draskóczy Lászlót életének 80. évében hazahívta az Úr a földi szolgálatból. Hosszú éveken keresztül sokféle feladatban voltunk napi kapcsolatban; az alábbiakban ezeket is felidézve próbáltam felvázolni – nyilván nem a teljesség igényével – Laci közöttünk végzett sokféle szolgálatát.

Orgonista-kántorként és részben karnagyként 34 évig szolgált a Budapest-Pasaréti Református Egyházközségben. A 80-as évektől tanított református kántorképző tanfolyamokon és részt vett a Doktorok Kollégiuma Himnológiai Szekciójának munkájában. Megalapította és vezette a Ráday Kamarazenekart, mellyel oratorikus művek előadása református templomokban is lehetővé vált.

A 90-es évek elején zenés áhítatok sorozatát szervezte a fővárosban és környékén, a *ReZeM* (Református Egyházzenei Munkaközössége) keretén belül pedig – annak első két évében elnökeként – egyházzenei kiadványok sorozatát indította el. Dolgozott a rádiós református félóra munkatársaként és szívügyének tekintette a gyülekezeti éneklést, melynek egyik fő állomása a *Csillag, csillag* pasaréti énekfűzet volt. A fiatalok hitbéli erősödése és zenei nevelése ér-

dekében alapította meg és vezette másfél évtizedig a Kölkedi Zenei Heteket.

Nem lankadó érdeklődéssel kutatta a genfi zoltárokat és azok korabeli zenei feldolgozásait. Ennek egyik legfontosabb eredménye volt *Bourgeois: A muzsika igaz útja* című könyvének kiadása 2003-ban. A Dunamelléki Egyházkerület Zenei Bizottsága elnökeként 2009-ben kapta meg a feladatot új énekgyűjtemény összeállítására. Így született meg a *Dunamelléki Énekfűzetek* sorozata, majd a *Krisztus az éneke* gyűjtemény – mindkettő az ő személyes irányításával. 2010-ben lelkesen kapcsolódott be az új énekeskönyvet kimunkáló bizottság munkájába, annak mindenben aktív tagja maradt 2017-ig. Munkája, javaslati és énekei beépültek a megjelenés

előtt álló új énekeskönyvbe, melynek záró énekét – az Ároni áldást – is az ő dallamával énekelhetjük: *...orcáját mennyekből fordítsa le rád Atyád, könyörüljön rajtad, könyörüljön rajtad, adjon békességet!*

Boldi Tamás

(Közreadja dr. Viczián Miklós a www.refpasaret.hu alapján, azzal a megjegyzéssel, hogy Draskóczy László élete vége felé egy cikluson át a Bp-Pasaréti e.k. presbitere volt.)

Üldözött keresztyének és a koronavírus

Kétszeresen súlyos terhelés alatt

Open Doors
Serving persecuted Christians worldwide

Dr. Szilágyi Sándor, a Presbiteri Szövetség korábbi vezetője emailjében írja:

„Ma megnéztem az MTV1 délelőtti adását, amelyben, az *Evangélikus magazin* c. műsorban Fabiny püspök úr mutatta be az épülő budakeszi ev. templomot. Elmondta, hogy ezt a templomot a hitükért meggyilkolt keresztyén mártírok emlékének is szentelik, és falain 72 mártír nevét örökítik meg, közöttük református, katolikus és ortodox mártírok is lesznek. Említést tett arról is, hogy idén 75 éve végezték ki a nácik Dietrich Bonhoeffert (1945. ápr. 9-én). Amikor cikkeink sora említi a Covid-19 járványt, ne feledkezzünk meg egy még súlyosabb járványról: a keresztyének irtásáról szerte a világon, de különösen Afrikában és Ázsiában. Jó lenne egy cikkben ezzel is foglalkozni, a Bonhoeffer évforduló mellett”.

Testvérem sorai késztettek arra, hogy az alábbi szomorú tényeket megosszam Veled és Olvasóinkkal.

Az *OpenDoors* nemzetközi szervezet, amelyik az üldözött keresztyének helyzetét monitorizálja 130 országban, legújabb híreiben felhívja a világ figyelmét arra, hogy az afrikai Szahara alatti övezet országaiiban élő keresztyének kettős veszélynek vannak kitéve: a változatlanul heves üldözéseknek és a koronavírusnak. Mindkettő nagy

szegénységben szenvednek el. A legveszélyeztetettebb országok: Szudán, Nigéria, Etiópia, Szomália. Etiópiában a kormányzat által a népesség nyomorának enyhítése céljából biztosított segélyekből csaknem teljesen kimaradnak a keresztyének. Olykor a muszlim környezetben még fizikai erőszakkal is számolniuk kell. Nem egy helyen fordul elő, például Szomáliában, Ugandában, Burkina Fason, hogy egyenesen a keresztyéneket teszik bűnbakká a koronavírus járványért. A szomáliai Al Shabaab iszlám félkatonai szerveződés felhívásában ez szerepel: Óvakodjon mindenki az olyan fertőzéstől, mint a koronavírus, mert ezt „a kereszteslovagok – azaz keresztyének – seregei hurcolják be az országba”. Az észak-nigériai Kaduna Szövetségi Államban a keresztyének a kormány által a muszlim családoknak biztosított élelemadagnak mindössze egy hatodát (1/6) kapják meg. Ebben a tartományban, valamint Plateau Tartományban március vége és húsvét között 31 keresztyént öltek meg és tették sokak otthonát lakhatatlanná. *Jasin A.*, a kelet-afrikai OpenDoors igazgatója nemrég jelentésében ezt írta: „Ez az időszak különösen is veszélyes az üldözött keresztyének és egyházak szempontjából. A pandémia afrikai terjedésével a keresztyéneket vádolják mindenütt. Ebben a helyzetben az imádság az egyetlen olyan eszköz, ami eléri és megerősíti ezekben a testvéreinknek a szívét a kétszeres félelemben: a keresztyénüldezőkkel és a koronavírussal szemben”. Az *OpenDoors* honlapján olvashatunk imákat és mód van szolidaritásunk kifejezésére is. (<https://www.opendoors.de/>)

(Forrás: Quellen: BBC, Africa Centre, Open Doors)

EMLEKEZZÜNK 1920. JÚNIUS 4-ÉRE!

Trianon és a magyar protestáns sajtó (I.)

Száz évvel ezelőtt szomorú pünkösdsje volt a megcsonkított ország magyar népének június 4-e, a kikényszerített békediktátum aláírásának napja. A haza képviselői hiába harsogták bele Trianon égbekiáltó igazságtalanságát a világ süket lelkiismeretébe, hogy a diktátum az egész művelt emberiség szégyene fog maradni mindaddig, míg meg nem fogják változtatni azok a népek, amelyeknek rokonszenve vagy ellenszenve dönt magyar nemzetünk jelene és jövője felett. Mindannyiunk érdeke ma is, hogy a hit és a keresztyén erkölcs gránittalapzatán épüljön az embertársaink javát szolgáló politika, és a politikai élet megnevesítéséhez az út az evangéliumi igazságok érvényesítésén át vezessen. A történelmi emléknep centenáriumi évfordulója ihlette írásom, amelyet rövidítve, öt részben olvashatnak. A teljes anyag a honlapon megtalálható.

A korabeli protestáns lapokban kutatva a Trianon előtti és utáni idők azt a látszatot keltik, hogy a keresztyénség az egész nemzetet komolyan irányító, élő, reális hatalom volt. Ez a látszat, de korántsem volt így, annak ellenére, hogy a nagy politikai lapok is kifejezni merték a keresztyénség szociális és politikai életet irányító erejét. A Budapesti Hírlapban Sebestyén Jenő dr. rámutatott arra, hogy „az egész világon a határozott világnézetek alapján felépült politikai pártoké a jövő, amelyek közül a kifejezetten

keresztyén világnézetben alapuló pártok sem hiányozhatnak.” A Világ vezércikk írója szerint a keresztyénség azokért az elvekkért harcol, amelyekért a názáreti Jézus egykor. Igazi keresztyén politikát, keresztyén elvű kormányt várt az osztályellentétektől szétdarabolt nemzet. Dr. Patay Pál a Protestáns Egyházi és Iskolai Lap (Kiadó: Kálvin Szövetség) 1918. 08. 17-i számában többek között ezt írta: „A mi református keresztyén társadalmunknak kellene példát adnia abban, mire képes az a keresztyénség, amelynek dogmatikai és etikai elvei nem mondanak ellent egymásnak a politikai és szociális életben sem. Remélünk egy szebb, dicsőbb jövőt, amelyben ez az egyetemes vágy megvalósul.”

* * *

A Trianon előtti helyzetről elsősorban a Protestáns Egyházi és Iskolai Lapban megjelent cikkeket idézem, mivel a politikai napilapok – például az 1918. május 7-én kötött bukaresti békeszerződés felekezeteinek egyházi és iskolai vonatkozásait nem méltatták. A békeszerződés biztosítja a felsorolt vallásfelekezeteknek azt a jogát, hogy plébániákat vagy hitközségeket létesíthessenek és iskolákat alapíthassanak, de működésüket a román állam „csak az állami biztonság vagy a közrend megsértése esetén” korlátozhatja. Ezeknek az intézkedéseknek nagy hordereje akkor tűnik ki, ha a jogállapotot összehasonlítjuk a tényleges állapotokkal. Új iskolák létesítése oly szoros feltételekhez volt kötve, hogy gyakorlatilag egyenlő volt a lehetetlennel.

A háború 1560-ik napján véget ért a háború, 1918. november 11-én írták alá a nyugati fronton a megalázó fegyverszünetet. Megkondultak a harangok és a angol miniszterelnök felhívására a képviselők a Szent Pál templomba siettek győzelmi, hálaadó istentiszteletre. Megkezdődtek a béketárgyalások is, amelyen részt vettek a független Magyar Köztársaság képviselői is. A „Pester Lloyd” című lap, amelyet külföldön a legtöbben olvastak, rámutatott arra, hogy az erdélyi protestáns egyházak eleitől kezdve rendíthetetlen végvárai voltak kelet felé a protestantizmusnak, és így ezek sorsa nem lehet közönyös brit, és amerikai hittestvéreink előtt, akikkel a háború előtt sokfelé összeköttetést áptak.

Béres L. Attila

Hatvanegyedik évfolyam.		42—43-ik szám.	Budapest, 1918. október 27.
PROTESTÁNS EGYHÁZI ÉS ISKOLAI LAP			
Megjelenik minden vasárnap. Szerkesztés és kiadóhely: IX. Károly-utca 28. a bors a lértárolt, alkalmas és tisztán újat van készíteni. Lapmegjelenés az kiadó: A KÁLVIN-SZÖVETSÉG.	Felelős szerkesztő: BILKEI PÁP ISTVÁN. Társasági elnök: KOVÁTS ISTVÁN dr. Sajtó-munkatársak: Marjay Károly, Marakózy Gyula, Patay Pál dr., Sebestyén Jenő dr. és Veres János.	Előfizetési árak: Égész évre: 24 kor., félre: 12 kor., egy évre: 6 kor. Kálvin-Szövetségi tagoknak egész évre 18 koronát, Egyes szám ára 30 fillér.	TARTALOM. I. cikk: A megpróbáltatás napjai. p. — II. cikk: Egyházmegyéink jegyzőkönyvéből. — Irodalom. — Egyház. — Iskola. — Gyászrovat. — Pályasílt hírdetmények. — Hírdetések.
<p>A megpróbáltatás napjai.</p> <p>Megnehezült az idők járása feletünk! Gyors egymásutánban rohannak az új világtörténelmi korszakot alkotó események. Évtizedek óta nem volt ilyen sötét a láthatár neozeti, egyházi, egyéni életünk felett, mint most, a nagy kétségek, hirtelen való elragadtatások, bizonytalanságok és megpróbáltatások napjaiban. Nejelme, nyomozó előérzetek nehezédnek reánk, viharok közelédtől érezünk.</p> <p>Nagy idők tanúja a mi nemzetünk; tanúja most ezekben a napokban, fájdalom, különösen annak, ami annyiszor lett nyilvánvaló a múltban is, hogy milyen árva, elhagyott a mi nemzetünk, hogy mennyire körül van véve életére, épségére tőro ellenségek legiójától. — Mélyen átöröszük most, hogy ezekkel szemben, milyen kevesen vagyunk. És amire ezzel kapcsolatban önkéntelenül is gondolunk, az, hogy mi a közel-múltban nem ellenség kezélt, hanem saját vétkes mulasztásunk és bűnök miatt vesszünk és pusztultunk.</p> <p>Százezernyi erős kéz, amelynek védő munkájára most olyan nagy szükségünk lenne, szolgál most azoknak segítségül, akik a mi romlásunkra kovácsolnak fegyvereket. Hát a mi fogó, pusztuló magyar falvaink, amelyekben az utolsó félszázad alatt a sargadó életet ezrei nem volt szabad e világra jönnök a bűnös „rendszerek” miatt!</p> <p>Úgy látszik, nem múlt el — újul jön a bűnhődések, vezeklések ideje árva nemzetünk! <i>Hát egyházunkra?</i> Mert tisztában vagyunk azzal, hogy nem érheti egyetlen útes, méltatlan megszégyenítés, vagy legparányibb kissebbités nemzeti életünket és integritásunkat, amely nem érne fájdalommal a mi magyar egyházunk testét. Miért járnánk-kelünk struccmafarakként most ezekben a napokban, amikor nagy, talán évszázadokra kiható dolgok vannak készülöben, amik mellett most minden más olyan elenyésző kissebbségnek tűnhet fel! Odamegyünk borongó gondolatainkkal, aggodalmos érzéseinkkel különösen azok felé, akik távol a központtól tekintenek nagy kétségek között abba a jövőbe, amelyet a múlt, ezeréves történetünket, szenvedéseinket, jövő feladatainkat megőrizni nem tudó és akaró és hosszúra vágyó indulatok eszelnek ki számunkra.</p> <p>Nincs jögnök és szűnőlkünk a lapnak használati politizálni; a most annyira divatos bűnbak-keresés sem lehet foglalkozásunk ebben a nagy zár-szavárban, de most a próbáltatások napjaiban fájó érzéssel gondolunk arra, amit a jó, derült napokban elmulasztottunk az ország ápolása, helyi erők fejlesztése, egyéni és nemzeti életünk egészségének fenntartása és előzése körül. Szomorú szívvel gondolunk arra az ősi taráni átokra, amelyet az egyetemeslekedés, kissebbség alakjában szűnőltünk önmagunkra.</p> <p>De ezek mellett nem szabad megfeledkezni az egy szükséges dologról, a munkáról, amely a közelgő súlyos időkben egyházunkra vár. Ha jönnék majd a nagy megrendülések, átalakítások, új alapokra való helyezkedések, ezek egyházunkra néve is nem a legkisebbsége, züllésre, hanem fokozott munkára hajtó erők kell, hogy legyenek. A múltban is akkor esendült fel a legnagyobb erővel az egyház ajoin a vigasztató, bátorító ige, amikor nemzetünk megtépeti, ezernyi sebhely véroz fesselt állt a létért való iszonyú küzdelemben. Így a mostani megpróbáltatásban is kell, hogy a mi evangéliumi egyházunk anyai keble a legmelegebb és legteljesebb és a megfáradtakat, szenvedőket hívogató szózatát a legdessebb legyen. Olvasunk a jelekből: látjuk, hogy jönnék a nagy háborúságok és próbatételek napjai, a napok, amelyekről az apostol profétálta: hogy a mi <i>különök</i> megromol, de érezük, az egyházunkra néve is nem a legkisebbsége, hanem fokozott munkára hajtó erők kell, hogy jönnék a lemondás, talán a nélkülözés napjai, jönnék kell a hosszútűrés, a nagy erőfeszítések és kifejtések idejének is. És majd jön az, ami most, talán, nincs: az együtté tartozásnak, az igaz atyafiságnak mély megértése és átérése, majd akkor talán újul nagy erővel</p>			

TRIANONI BÉKEDIKTÁTUM 1920–2020

A trianoni békekötés hatása a református egyházra

DR. GYŐRI ISTVÁN

Az egész nemzettel együtt a reformátusság is komoly veszteségeket szenvedett, hiszen 2073 egyházközségből 1100, az egyháztagok kb. 40%-a az utódállamokhoz került.

A legnagyobb veszteség a Tiszáninneni Kerületet érte, a korábbi tucatnyi egyházmegyéből csak három egyházmegye déli része maradt az anyaországban. A kerület szellemi és iskolai központja, Sárospatak a határszélre

kerülve elvesztette korábbi beiskolázási területének és partikuláinak 90%-át, de szellemi-lelki hatása tovább élt. Az első világháború idején a pataki teológusok között erős csoportja volt a *Pro Christo Magyar Evangéliumi Diákszervezetnek*. Volt, amikor a teológusok többsége a MEKDESZ tagja volt. Makkay Sándor, aki később erdélyi püspökként a gyülekezetépítő, belmissziós munkát meghonosította és egyházi programmá tette, ebben az időben Patakon tanított. Fialta kor miatt nagyobb hatással voltak rá az evangéliumi lelkületű diákok, mint a korban idősebb, inkább racionalista-konzervatív tanártársak.

Az Erdélyi Egyházkerület Erdély elcsatolásával teljesen Romániához került, ugyanakkor a megválasztott tisztségviselők hivatalban maradtak, az egyházi testületek tovább folytatták a munkájukat, ez legalább biztosította az egyházi élet szervezeti kereteinek továbbélését. Nagyobb volt a gond a kettészakított egyházkerületekkel, ahol először magát az egyházat kellett az új államhatalommal elismertetni. Tiszántúlról közel kétszáz partiumi gyülekezet került Romániához, és több évbe telt, míg sikerült megszervezni a Királyhágómelléki Egyházkerületet. A román hivatalnokok az ortodox egyház példájából kiindulva nem tudtak mit kezdeni a választott egyházi testületekkel, főleg ha abban nem papok voltak. Mindenképpen püspökkel akartak tárgyalni, de a püspöki székhely Debrecenben volt. A trianoni béke szövege az új határokat csak nagy vonalakban rögzítette, a tényleges határ kijelölést helyi bizottságokra hagyta, ahol mindig a győztes államok voltak többségben. Románia és az akkor létrehozott Csehszlovákia természetesen igyekezett diplomáciai nyomással, helyi ügyeskedéssel, a csehek néha fegyveres erővel még kisebb területeket megszerezni, minden jobb tábla szántóföldért, vasútállomásért meg kellett küzdeni, így a határ végleges kitűzése több hónapot vett igénybe. A békekötés aláírása a hadi helyzetből adódó kényszerhelyzetben történt, az utódállamok a harcok kiújulásától tartva akkor rendezkedtek be, amikor egy év múlva a magyar nemzetgyűlés becikkelyezte a békediktátum szövegét (1921. XXXXIII. Tv.). 1920 őszén a református Zsinat még összeült Budapesten az elcsatolt részek képviselőivel együtt. Ahogy az egész magyar közvélemény, a zsinati tagok sem tudták elképzelni, hogy az ország darabokra szakad. Ez mutatkozik meg az akkori határozatokban is. A lelkesítő szolgálat folyamatosságát akarták biztosítani azzal, hogy a lelkesítő díjlevelek nem változhatnak meg. Aztán hamar kiderült, hogy ezt nem lehet végrehajtani. Egrészt a díjlevelekben benne volt az állam által fizetett alapfizetés, a kongrua, ezt a románok rögtön megszüntették, a csehek megígérték, de vállalatlan feltételekhez kötötték, például, hogy a szlovák nyelvű gyülekezetekből hozzanak létre egy tiszta szlovák egyházmegyét, a Csehszlovákiához került gyülekezetek maguk hozták létre a Szlovén Református Keresztény Egyházat, de a magyar jelző nélkül, az egyházi törvényeket szlovákul fogalmazzák meg. Mindezt az itteni egyházvezetés az autonómia megsértésének tartotta, és igyekezett ellenállni. Még nagyobb gond volt, hogy a csehszlovák hatóságok a lel-

készeknek járó kongrua és gyermekpótlék folyósítását az állampolgárság kérvényezéséhez és szlovák nyelvvizsgálóhoz, valamint hűség eskükhöz kötötték. Ezt sok lelkész nem tudta teljesíteni, végül négyévi alkudozás és levelezés után 1924-re sikerült ezt némi kompromisszummal megoldani, és a református egyház a szlovák evangélikusokkal azonos státusba került. Másik nagy gond volt a lakosság teljes vagyონvesztése. Az utódállamok ugyanis egyik első intézkedésként bevezették a saját valutájukat, miközben a békeszerződést megszegve nem bélyegezték felül a magyar aranykorona bankjegyeket, nem állapítottak meg átváltási árfolyamot, így minden pénzvagyton egy pillanat alatt értékét veszítette. A dolog nem feledékenységből volt, hanem szándékosan átrendezték vele a vagyoni és társadalmi viszonyokat. 1921 őszén az őslakos gazdáknak nem volt pénze vetőmagra, sokan nem tudtak a lámpába petróleumot venni, közben a gyorsan letelepített hivatalnokok már havonta lejben, koronában kaptak fizetést, így minden pozícióba ők kerültek. Elveszett az iskolai alapítványok és egyházközségek megtakarított pénze is, templom- és iskolaépítések maradtak félbe. Sok gyülekezet a háborúban odaadta a harangjait hadicélokra, és azonnal elkezdtek adakozni a pótlására, az erre gyűjtött pénzek is elvesztek. Az iskolák sem kapták tovább a korábbi államszegélyeket, ez főleg Erdélyben jelentett gondot, ahol az állam román falusi iskolákat hozott létre, a magyar iskolákat az államszegély kiesése miatt bezárás fenyegette. Így érthető Reményik segélykiáltása: „ne hagyjátok a templomot s az iskolát!” Szerencsére voltak, akik nem hagyták, hanem egész Erdélyben páratlan összefogás alakult ki az iskolákért, sőt a bezárt iskolák pótlására még újakat is építettek, mindezt a háború utáni nehéz helyzetben, állami támogatás nélkül. A háború után óriási lelki éhség volt a emberekben, megelevenedett az egyházi élet, ebből adódóan nőtt az áldozatkészség.

Erdélyben Makkay Sándor belmissziói programja keretében ifjúsági és diakóniai egyesületek alakultak, két diakonisszakház is épült.

A Felvidéken missziói törvényt hoztak, ennek eredményeként beindultak az evangélikációk, többfelé voltak ifjúsági találkozók. Az egyházi megújulásban nagy szerepe volt a trianoni béke előtt idekerült, evangéliumi irányú követő pataki teológusoknak is. Losoncon a skót reformátusok segítségével saját teológiai szemináriumot hoztak létre, ahol akkor úttörő módon, az anyaországi intézeteket megelőzve, a hallgatók gyakorlati munkával készültek a szolgálatra, diákcsoportokat gondoztak, vasárnapi iskolában tanítottak, amikor lelkesítő állásba kerültek, szívükön viselték a gyülekezetek pásztorolását és a belmissziót. Több árvaházat hoztak létre csak adományokból, valamint saját nyugdíjintézetet a lelkesítők és tanítók részére, az egyházi ingatlanok biztosítására pedig saját biztosítási intézetet. Ma is tanulságos, hogy mindezt állami támogatás nélkül, csak adományokból.

Az utódállamokban a gyülekezetek a kényszerhelyzetben önfenn tartókká váltak, szorosabbá vált a református egyház és a magyar közösség kapcsolata, mindez felkészítette őket a következő nagy próbatételre, a kommunizmusra, amit így a határon túli magyarság és az egyházak jobb állapotban tudtak átvészelni. Trianon óta beigazolódtott, hogy „teher alatt nő a pálma”. Jól szemlélteti ezt a kicsiny kárpátjai reformátusság ereje: a Szovjetunió bukása után sok iskolát alapítottak mindig kollégiummal, mert az iskolát az ifjúsági misszió helyének tekintették. Mindezek hatása ma is érezhető. A határon túli magyarság vallásosabb, egyházasabb, jobban igénylik és megbecsülik a lelkesítő szolgálatot. Míg az anyaországban egyre nagyobb gond a lelkesítőhiány, ezt a határon túl nem érzik, van elég lelkész Erdélyben. Kárpátjáról még Magyarországra is jut belőlük. A sebek ellenére Trianonnak volt egy ilyen hatása is. Tanulhatunk belőle!

Online küldöttgyűlés

Idén már másodszer tartottunk küldöttgyűlést. Az előző egy rendkívüli küldöttgyűlés volt, amelyik Szövetségünk további sorsát volt hivatott biztosítani. Erről előző lapszámunkban számoltunk be. Akkor még nem gondoltuk, hogy az évi rendes küldöttgyűlésünk sem lesz „rendes”. Isten különleges ajándéka volt, hogy amikor feltétlenül kellett a személyes jelenlét – mégpedig a küldöttek legalább 80%-a –, akkor még szabadon utazhattunk, gyűlhettünk össze, és köszönet mindenkinek, aki akkor útra kelt, hogy sikeres volt a szavazás! Egy héttel később már nem tarthattuk volna meg a küldöttgyűlést a gyülekezési korlátozások miatt.

Ez a mostani, második már megoldható volt – a különleges helyzetre való tekintettel – személyes jelenlét nélkül is. Előkészítettük a beszámolókat, határozati javaslatokat, és kiküldtük minden küldöttnök. Volt, akit e-mailen értünk el, másokat postai levélben, de mind a 104 küldöthöz eljutottak a dokumentumok, és 77-en a megadott időre szavazatukkal ellátva visszaküldték a Határozati javaslatokat. 74%-os részvétel! Köszönjük – így a Presbiter hasábjain is – mindenkinek az aktív közreműködést!

A beszámolókat feltettük Szövetségünk <https://presbiteriszovetseg.hu/honlapjara>.

Két határozatról szeretnénk még részletesebben szólni.

1. Harmincéves működésünk tapasztalatai alapján, mivel civil egyesületként működünk – bár tagságunk a Magyarországi Református Egyház megválasztott tisztségviselői, a presbiterek közül kerülnek ki – tevékenységünk sok esetben párhuzamosan, és nem az egyházmegyei, illetve egyházkerületi programokkal együttműködésben történt. Ezért határozottunk úgy, hogy – amennyiben vállalja – az MRE Zsinatának mindenkori világi elnöke tiszteletbeli elnökként az MRPSz munkájába is bekapcsolódik, és összekötő szolgálatot lát el az Egyház és a Szövetség között. Az erről szóló határozati javaslat:

42/2020. (04.20.) KGY. ... elrendeli, hogy a Szövetség Elnöksége építsen ki és ápoljon szorosabb kapcsolatot a Magyarországi Református Egyház Zsinatával, azt Küldött-közgyűlési határozatairól, konferenciáiról tájékoztassa, annak ülésein képviseltesse magát. A Küldött-közgyűlés Isten iránti hálával állapítja meg, hogy a Magyarországi Református Egyházban a presbiterekkel való foglalkozás mind fontosabb lett, és ennek eredményét egyházunk vezetői több fórumon is elismerik.

2. Ebben az évben volt esedékes az elnökségi tisztségviselők megválasztása, vagy mandátumuk újabb 5 évre történő meghosszabbítása. Mivel az Alapszabály III/5.5. pontja értelmében a tisztségviselőket titkos szavazással kell megválasztani, erre a jelenlegi körülmények közt nem volt mód. Áthidaló megoldásként a III/4.2. paragrafust alkalmazva – a következő küldöttgyűlésig – ügyvezető elnöki hatáskörben dr. Viczián Miklós a jelöltekkel való előzetes egyeztetés után az alábbi határozatot hozta:

56/2020. (04.20.) KGY. ... megállapítja, hogy 2020. március 13-án az országos Elnökség több tagjának mandátuma (a Felügyelő Bizottságot, az ügyvezető elnököt, valamint a Missziói és Diakóniai Bizottság elnökét kivéve) lejárt. Dr. Viczián Miklós ügyvezető elnök a koronavírus járványhelyzetre tekintettel – az érintett testvérek nyilatkozatával összhangban – javasolja a március 13-án lejárt mandátummal rendelkező Elnökségi tagok mandátumának 1 évvel történő meghosszabbítását. Név, ill. tisztség szerint:

- D. Szabó Dániel nemzetközi tanácsadó,
- dr. Bodnár Ákos diakóniai tanácsadó,
- dr. Nagy Mihály pedagógiai tanácsadó,
- dr. Szűcs Ferenc teológiai tanácsadó,
- dr. Hardy F. Gábor, az Etikai Bizottság elnöke,
- dr. Székely István, a Gazdasági Bizottság elnöke,
- dr. Judák Endre, a Presbiterképzési Bizottság elnöke.

Az ügyvezető elnök kinevezi:

- jogtanácsosnak: dr. Szabó Zsoltot (Bp.-Fasori R. E.)

A felügyelő bizottság megüresedett helyére egyelőre jelöltet nem találtunk.

Hálásak vagyunk Istennek, hogy mindez ideig átségitett az előtünk tornyosuló nehézségeken. Ezek további aktivitásra serkentettek, hiszen az előttünk álló feladat továbbra is változatlan:

a) a presbiterek és az egyházközségük tagjai hitre segítésében, és hitük megerősítésében való segítségnyújtás, hogy szolgálatukat elkötelezetten tudják végezni,

b) a presbiteri feladatok, köteleességek és jogok megismertetése, tudatosítása,

c) az egyházközség presbiteri, ill. más egyházközségek presbiteri közötti kapcsolatok elősegítése, különös tekintettel a lelképáztárokkal mint a presbitériumok elnökével való élő és folyamatos kapcsolatra... (az Alapszabály I/2.1. első pontjai)

Dr. Viczián Miklós

Légy szabad és bátor

A Szentírás sok időserű tanításából tekintetem megakad az Ézsaiás könyve 40. részének 30-31. versein, ahol a próféta így szól: „Elfáradnak az ifjak és meglankadnak a legkülönbe is. De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek mint a saskeselyűk, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el!” A próféta példa gyanánt a saskeselyűt állítja elének.

„A levegő királya” – így nevezte el az ember a méltóságos és erőteljes sasmadarat. A szabadság és a bátorság jelképévé lett. A régi rómaiak katonai tábori jelvényévé lett a sas.

A sasnak 48 különböző fajtája van, és a világ minden részén megtalálható. Fészket magas helyeken rakja, és olykor rendkívül nagy, csaknem három méter szárnyai fesztávolsága.

Mint minden madárnak, a sas testi alkata is csodálatosan alkalmazkodik a repüléshez, csaknem olyan, mint egy kicsiny repülőgép, és bizonyos tekintetben még ennél is jobb. Egy afrikai sas például

160 kilométeres sebességgel csap le zsákmányára, és hat méteren belül ebből a sebességből teljesen le tud állni.

A sasok rendkívül erősek. Általában négy-hat kilót nyomnak és ugyanakkor saját testsúlyuknak megfelelő nagyságú zsákmányt is levegőbe tudnak emelni és felvinni a fa vagy a hegy csúcsára.

Akinek módjában áll megcsodálni azt a könnyedséget, amellyel a sas a levegőbe lendül, megérti, hogy mit mond Ézsaiás próféta a fenti Igében. Vannak dolgok, amiket az ember egyszerűen képtelen megvalósítani. Nem tud a helyzet magaslatára emelkedni. A próféta azonban azt mondja, hogy Isten különleges erővel ruházhatja fel az embert, és olyan dolgok megvalósítását is elérheti, amelyekről nem is álmodott. Nézd a sast, ahogy a magasba szárnyal! Szabad és bátor, azaz pontosan olyan, amilyenné Isten minket akar tenni.

Bányai László

Gondolatok a 2020. március 7-én tartott rendkívüli Küldöttgyűlésen elhangzottakhoz (1.)

„A gyűlölet viszályt teremt, de minden hűtlenséget eltakar a szeretet. Az értelmes ember ajkán bölcsesség található, de bot való az eszelen hátára” (Péld 10,12-13).

Nagyon furcsa és ellentmondásos helyzetbe került a MRPSz a budapesti törvényszék döntése alapján, mely döntést a civil szervezetek működésének felülvizsgálatát követően hozott.

Elképzeltető, hogy e végzés azért született meg, mert sokak számára elképzelhetetlen, hogy egy civil szervezet az alapító okirata szerinti tevékenységét, SZOLGÁLATÁT, a keresztyén értékrendet magában hordozó hitvallások alapján és annak szellemében végzi.

Ezt a kis bevezetőt azért célszerű leírni, mert mindannyian jogkövető polgárok igyekszünk lenni, de nem vagyunk mindannyian jogértelmezők. Bár én sem vagyok jogértelmező, de munkámból eredően jogalkalmazó vagyok. A Törvényszék átminősítő végzése után konfrontációba kerültünk – jogi értelmezés szerint – azzal az Egyházi felettesünkkel, a MRE Zsinatával, akivel együtt törekszünk Isten országát építeni, Jézus Krisztus Egyházát gyarapítani, fenntartani és hirdetni Krisztus üdvözítő kegyelmét.

A törvényszéki határozat által létrejött szervezeti formát kifogásolta – érthető módon – a Zsinat, hiszen a Presbiteri Szövetség Elnökségének soha meg sem fordult az eszébe, és soha nem állt szándékában az MRE keretein belül, vagy azon kívül egy „új egyházat” létrehozni.

Az Egyházmegyénk presbiteri közösségeit, és a presbiterok szolgálatait ismerő közgyűlési küldöttként hallgatva a küldöttgyűlési hozzászólásokat, felmerült bennem néhány olyan kérdés, amelyre nem találtam választ.

– Miért nem veszi jó néven az egyházkormányzati vezetők egy része, hogy a Biblia tanításában jártas, abban foglalt törvények és ren-

delkezések szerint élő és szolgáló presbiterok elhívott munkatársai lehessenek a gyülekezeti lelkeseknek, és szolgáló munkatársai az egyházmegyeyei, egyházkerületi felettes szolgatársaknak?

– Miért nem tudatosul az Isten gyermekeiben, hogy a végső célhoz, az üdvösség eléréséhez egy irány és egy út van – bár keskeny út –, és azon együtt kell mennünk egy irányban haladva?

A Presbiteri Szövetség célfeladata az, hogy képzett, Isten ügyében jártas presbiteri tagság létrejötte érdekében munkálkodjon, és folyamatosan a Biblia szerinti tudással fejlessze a szolgáló közösséget. Értelmezésem szerint egy képzett, hitelesen szolgáló, az Evangéliumban jártas presbiter értékes munkatársa lehet a gyülekezet lelkipásztorának, és nem farkasa. A hitelesen szolgáló presbiterok mint a gyülekezetek vezető testületei és az Egyháztest alkotó részei felelős döntést képesek hozni egyházközösségek, egyházmegyék és egyházkerületek személyi és anyagi kérdéseiben. A Bibliát ismerő presbiter szem előtt tartja, hogy úgy szolgáljon, és olyan döntést hozzon, hogy ne a maga érdekeit tartsa szem előtt, hanem azt, ami Istennek tetsző.

Vannak egyházmegyék, ahol nem működnek a MRPSz Területi Szervezetei, pedig biztosan azokon a területeken is vannak és szolgálnak elhívott, áldott életű presbiterok.

Ahol nem kívánatos a képzett presbiter, ahol minden presbiter „csak egy szavazat”, ott nem is lesz a presbitériumnak beleszólása a gyülekezet életébe, a gyülekezet építésébe. Ott nem is fog gyarapodni a gyülekezet, hanem mindinkább sorvadásnak indul. Abban a gyülekezetben elmarad a presbiterok bizonyágtétele Jézusról, a hitről és Istenről. Ha nincsen bizonyágtétel, nem lesz követendő példa. A hű szolga tudja, hol jár az ő Úra és őt követi. (Folytatjuk)

Török Csaba Pál

Kerekes Ferenc Béla szombathelyi területi felelősünk levele

Kedves Testvéreim!

Legyen Áldás és békesség Rajtunk!

Nem szeretném zavarni a Testvéreket ilyenkor Ünneptájkán. Annyival tájékoztatnám az érintetteket, hogy annyi más gyülekezethez hasonlóan nálunk is a YouTube csatornán érkezik minden vasárnap az istentisztelet. Ugyan felvételről, de annak idejében, haragszóval szólít lelkésziünk imára.

A Szombathelyi Református Gyülekezet Facebook oldalán mindig előre megjelenik a hivatkozás és száz körül vagyunk, akik élőben és legalább háromszor annyian, akik felvételről nézzük, éljük az istentiszteletet. Nálunk szokás a Nagypénteki bűnbánó istentisztelet. Ezen a héten minden nap 18 órától voltak bűnbánati alkalmaink, amiket vissza lehet nézni.

A Nagypénteki istentisztelet elérhetőségét szeretettel küldöm mindenkinek: <https://youtu.be/Q7b5zjmlvNE>

Kívánok magasztos ünnepet Megváltásunk emlékére, gyászt Krisztus szenvedéséért és Áldott Feltámadást lélekben magasztos, háláteli Húsvétot!

Kerekes Ferenc

Kedves Ferenc!

Hálás szívvel olvassuk a beszámolókat, hogy leleményesen ki-kí hogyan oldja meg az ige hirdetés célba juttatását. Javasolom is együt-

tal Lajos testvérünknek, hogy a pünkösdi Presbiterbe szerkesszünk egy körképet a gyülekezetek gyülekezés nélküli életéről!

Nálunk – Bp-Pasaréten – az egyes bibliakörökön tartják egymással a kapcsolatot. Az ifjúságban még videokonferenciát is tartanak... az Y és Z (és már az alfa) generáció jártasabbak a virtuális kapcsolattartásban, hiszen az oktatás is így zajlik néhány hete. Mi „öregek” csak e-mailezünk, meg telefonálunk, és természetesen nézzük, hallgatjuk az istentiszteletet, ami refpasaret.hu honlapról elérhető élőben, s aztán a következő hetekben is.

Figyelmetekbe ajánlanám az egyik kedves testvérünk gondozásában működő <https://lelkesz.com/> honlapot, ahol Ravasz László, Joó Sándor és Cseri Kálmán mintegy 2400 prédikációja érhető el. Add tovább, hogy éljetekezzetek ezzel a gazdag tárházzal!

Húsvéti köszöntéssel,
(Viczián) Miklós

Köszönöm az információkat. Adom tovább, mert ma minden információ kincs.

Tényleg érdemes volna egy körképet csinálni arról, hogy ki hogyan oldja meg a veszélyhelyzetben a hitéletet. Szerintem néhány forma tovább fog élni a válság után is, mert nagyon jó ötlet. Néhány év múlva berobbant volna, mint újítás. Most előre jöttek a dolgok...

Kerekes Feri

Lehet-e krisztusi a keresztyénség? (1.)

A „keresztyén” szó eredeti jelentése: Krisztus-követő. A keresztyénséget tehát nem Krisztus találta ki, hanem az ő tanítványai, akik megpróbálták intézményes formában követni Őt. Mint sok emberi dolog, ez is eltorzult azóta a kezünkben. Először a keresztyénség néhány tévútját, rossz rutinját szeretném leírni. A „keresztyénségből” ugyanis néha elmarad a „keresztyén”, és helyébe kerül valamilyen másféle „-ság”, „-ség”. Tévút, ha csupán a koncepció, az identitás, a kultusz vagy a transzcendencia marad belőle. Ezek együtt alkotják ugyanis – a közösséggel kiegészítve – a megfelelő keresztyén életgyakorlatot. Zárásként a keresztyén egyház áldásait, helyes útját próbálom megragadni. Az egyház ugyanis Krisztus földi teste, azaz nem emberi okosság, hanem isteni rendelés hozta létre.

Ha a keresztyénség csak koncepció

Krisztus megdöbentő dolgokat állított, szinte mindig ellentéteket a várakozásokkal. Követése nyitottságot, rugalmasságot, változásra készséget, azaz megadást, teljes önfeladást követelt. Ez nem könnyű dolog. Sokkal jobban szeretjük a merev, változatlan kereteket, amelyek kiismerhetőek, amelyek mellett nem kell fenntartani állandó adaptációs képességünket. Komfortzónára vágyunk, amelyben biztonságban érezzük magunkat – védve akár az Istennek való kitettség, az Ő követésével járó máról holnapra élés és gondolkodás ellen is. Érthető az örök emberi törekvés az állandóságra, de sokszor nem Istentől való, hamis biztonságérzettel és megszokásokkal helyettesítjük „az Én kezemből nem ragadhat ki senki” biztonságát, és a „Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz” állandóságát.

Sokak számára a keresztyénség valójában egy tudatosan-tudatalanul felépített koncepció, amihez szintén tudatosan vagy tudatalanul faragják hozzá életük mindennapi tényeit. E koncepció lényege Isten gazdag tervének leegyszerűsítése emberileg befogadható sémákra, általában olyanra, amely teljesíthető, és így nyerő helyzetben vagyunk benne. Ha valahol hiányzik egy logikai láncszem, megkeressük emlékeink között a megfelelőt, hogy azzal pótoljuk, ha kell, kiszínezve a megfelelő színűre. Ebben a koncepcióban jók és rosszak világosan elkülönült csoportot alkotnak, amelyek között ritka az átjárás. El lehet igazodni: kész kulcsot kapunk életünk rejtélyeinek megoldásához. Ha pedig konfliktusba kerülünk felebrátainkkal, akkor a nehéz, önfeláldozó, krisztusi megoldás helyett előre elkészített ítélet alapján jöhet a

koncepció per, amely átlátható, világos, egyértelmű. Csak sajnos nem igaz, mert nincs köze Krisztushoz: nincs benne hely megbocsátásnak és hasonló rendszerhibáknak.

De a keresztyén koncepció nemcsak ezért hamis. Hanem mert el akarja venni az igazságosztás végső privilégiumát Istentől, és megadni a jó és rossz tudásának illúzióját. A koncepció gondolkodás mindig igen népszerű alternatíva volt: Krisztus koncepció pere már az ő korában is a többségnek sokkal vonzóbb volt („Feszítsd meg!”), mint követésének keskeny és járatlan, napon-ta megújítandó gondolkodást és a tisztán hitre hagyatkozást követelő útja.

Ha a keresztyénség csak identitás

A keresztyének csoportot alkotnak, amelynek tagjai szükségképpen valamilyen közös identitásra vágyanak. Ennek többféle narratívája ismert: „mi vagyunk a világból menekülők” – holott nem szabad kimennünk a világból, mert akkor nem teljesíthetjük küldetésünket; „mi vagyunk a jó oldalon állók” – holott mindenki eleve a rossz oldalra születik; „mi jobbak vagyunk, mert többet szenvedünk és szolgálunk, mint mások” – holott ez nem bír jelentőséggel a sola gratia (egyedül kegyelemből) elve fényében. Sokszor túl későn veszik észre a magukat keresztyénnek vallók, hogy identitásképző szándékaikkal éppen elzárják magukat azoktól, akikhez közeledniük kellene. Zárvány, elitklub, rosszabb esetben szekta lesz belőlük. Akik együtt jól érzik magukat, egyivásúak, félszavas kegyes beszédből is megértik egymást. De aki kilóg a sorból, az nem lehet csapattag, jobb, ha máshová megy.

Jézus ezzel szemben nem csoportokban, zárványokban gondolkodott. Követői világszerte egységben vannak, szétválasztó identitás-elemek nélkül is, hiszen személyes kapcsolatot ápolnak Vele. Nem emlékeket, jelképeket, hanem élő kapcsolatot. Külön nyelv, falka- és illemszabályok nélkül is. Szomorú, ha pusztán identitássá válik valaki keresztyénsége, és még rosszabb, ha ez ráadásul a másoktól való különbözősége alapján alapuló negatív identitás – ahogy a farizeus és a vámszedő történetében a farizeus identitásának tartóoszlopa az, hogy ő jobb, mint a mellette imádkozó vámszedő. Ez olyan homokra épített identitás, amely összedől mindannyiunk egyformán bűnös voltának elkerülhetetlen felismerése után.

(Folytatjuk)

Dr. Szabó Zsolt presbíter

A minket készre tevő Szentlélek

„...Szentlelkével bizonyosságot ad örök életéről, és szív szerint hajlandóvá és készre tesz arra, hogy szüntelenül neki éljek.”

(HK 1. kérdés-felelet)

Rendkívüli Pünkösöd-várás idejét éljük, nem ilyenre készültünk, nem ilyenre számítottunk. De ilyen volt már a Húsvét is, és megállapíthatjuk, hogy a rendkívüli körülmények miatti szokatlan külsőségek mellett – talán ellenére is – a Feltámadás ünnep így is emlékezetessé szentelődött. S ez nem a mi önsajnálatum, aggodásunk, óvatosságunk, szabálykövetésünk, és még csak nem is egyedül imádságaink eredménye vagy jutalma, hanem Isten kegyelméből történt így, és azért válhatott megszentelt ünnepé,

mert a Feltámadás valóságán ezek a rendkívüli körülmények, ez a drámai járványügyi helyzet semmit nem változtatott, mert a döntő ez volt: „Krisztus feltámadt! Valóban feltámadt!” S ha most ez az evangélium nem megtelt templomok és zsúfolt gyülekezeti termek, s az úrasztala felé kigyózó, bűnbánatra jutó, bűnvallást elhatározó és bűnbocsánatra vágyó hívek valós közösségében hirdettetett is ki, mindez a megváltás isteni ajándékának valóságát és erejét nem befolyásolta. Még az a megosztottság sem, hogy nem tudtunk teljes egységben lenni a sákramentum vételével kapcsolatos alkalmi liturgia elfogadásában és gyakorlásában, s

(Folytatás a 20. oldalon.)

„Föld, föld, föld, halld meg az Úrnak szavát”*

Jeremiás 22. része, kiemelten a 29. vers

D. SZABÓ DÁNIEL

Milyen korban, milyen helyzetben hangzik el ez a nyilvánvalóan egyetemes, mondhatnánk globális megszólítása Isten népének, mely napjainkban számunkra is érvényes? Új időben, amikor Jósias király rendkívüli, mélyre ható vallási reformja után egy meggondolatlan lépése miatt Meggidóban Nékó fáraóval megütközik,

és tragikus gyorsasággal meghal. Ekkor elkezdődik egy olyan megdöbbentő visszalépés, majd zuhanás a pogány életgyakorlatba, melyben Isten kénytelen megengedni, sőt megcselekedni, hogy az Ő népe két nagyhatalom, Babilon és Egyiptom között öröklődjék, és ezek nevezzék ki és vigyék fogságba újabb és újabb királyokat, népeiket, a királyoknak még neveiket is folyamatosan változtatgatva, szinte a követhetlenségig (2Kronikák 34,35,36).

Ebben a teljesen kaotikussá vált állapotban küzd Jeremiásban az Úrnak Lelke, hogy még a 24. órában is népének különböző szenvedő, kizsákmányoló rétegei, luxus igényekben tetszelgő és építkező jómódú lakói, minden kívánságot kielégítő hamis prófétaik, illetve Jeremiást is elpusztítani kész papjai és királyai és udvartartásai, fővezérével együtt meghallják még a megmaradást, szabadítást jelentő üzenetét az Úrnak. Sőt a Ben Hinnom völgyében, Tófetben is, ahol már úgy tűnik, mindannyian „az ég egész seregének áldoztak” (Jer 19,13), miután a Baálnak már elégették gyermekeiket is, ők se dughassák be fülüket.

Innen érkezve, Jeremiás „megállta az Úr házában pitvarában, és szóla az egész népnek” (Jer 19,14). Az üzenet, mit átad, egyre erősödik és egyre szélesedik, eléri az egész közösséget, sőt évezredekben is átlépve sok tekintetben minket magunkat is elér. Olyan erőteljessé és hatalmassá válik, hogy ebben a 22. részben úgy tűnik, mintha már nem is Jeremiáson keresztül, hanem közvetlenül az Úrtól hallanánk, s az egész emberi világunknak szövege, az egész teremtettséget is bekapcsolva abba: „Föld, föld, föld, halld meg az Úrnak szavát!” (Jer 22,29). Ez a Föld már a teremtés folyamán mindenben engedett a Teremtőnek, és ezt teszi azóta is az ember megáldásában vagy megítélésében engedelmeskedve. A probléma a földön élővel, az emberrel, az Urat ismerővel vagy nem ismerővel, velünk van.

Illés a halk és szelíd szavát hallotta meg az Úrnak. Mi a globalitás süket és nagyothalló gyermekei inkább Isten harsogóbb adásaira reagálunk. Az adások széles sávja segít, hogy a Földről, a földgolyóra gondoljunk, és ha a mennyei üzenet nehezen jön át, a gyermek is tudja, hogy kapcsolási, kapcsolati baj van. Éppen akkor jelentkezik ez, amikor leginkább szükségünk lenne az üzenetre, de hiányzik a hang és a kép is, a hallás és a látás is.

Ebben a helyzetben rádöbbenünk, hogy ezt a csatornát már régen nem is használtuk, mert nem gondoltuk, hogy az eredményeire, éppen globalitására büszke 21. századunkban milliányi adóállomásunkon túl még Isten is akar valamit üzenni számunkra.

Nehéz elfogadnunk, hogy valaki a mi tévedhetetlen, a más és más világszervezetekkel, változó világhatalmakkal, sorolható más-más világvárosokban felállított hatalmas adóinkon túl – ezeket meghaladóan – adási időt, sávot kér magának. Úgy tesz, mintha nem tisztelné nagyhatalmi helyzetünket vagy kisközösségben küzdő életünket. Élesre állítható atombombáinkat, irányítható ra-

kétáinkat, rendőrségünket, világbankjaink vagyonát és mindent átfogó tudásunkat. Mintha azt bizonygatná, hogy Ő egy parányi vírussal is meg tudja állítani a világot, és módosíthatja a legnagyobb programjainkat is.

Akik a régi üzeneteit is ismerik ennek az adásnak, azt állítják – s ez egy Könyvben ma is olvasható –, hogy a Földnek s rajta nekünk szóló üzenete nem első renden ítélet, hanem sokkal inkább intés, vigyázásra készítés, kapcsolatfelvétel, sőt az Atyai ház még eddig meg nem hallott hangja tékozló gyermekei felé. Azt írja le ez a Könyv, hogy Isten üdvtörténeti programja nem változott, benne vagyunk, lehetünk mind a föld végső határáig lakók és élők. Helyreállhat a kapcsolatunk a Teremtőnkkel, hazainduló és hazatalált fiak lehetünk. Ennek a megoldása pedig nem emberi erőfeszítés kérdése, hanem az Atya szeretetének, a Fiú engedelmeségének és áldozatának a csodája, melyet hitben vehetünk át, s készülhetünk a Fiúnak, mint a Királyok Királyának a visszatérésére, várására, melyre ez a mostani megdöbbentő méretű esemény sor is utal.

Hogy ez mennyire így volt Isten szívében már Jeremiás halálosan nehéz szolgálatának idején is, azt a 22. részt követő 23. részben olvashatjuk, az 5-6. versben „*Ímé, eljönnek a napok, azt mondja az Úr, és támasztok Dávidnak igaz magvat, és uralkodik mint király, és bölcsen cselekszik és méltányosságot és igazságot cselekszik e földön. ... ez lesz az ő neve, amellyel nevezik őt: az Úr a mi igazságunk!*”

És ha ebben a megintésben és megszólításban sírunk is a sírókkal és gyászolunk a gyászolókkal, tegyük őszintén, teljes szívünkkel. Ragadjunk meg minden alkalmat a sebek bekötözésére. Egy pillanatig se gondoljuk, hogy mi erősebbek és jobbak lennénk, mint akiket most hívtok haza. Csodáljuk és támogassuk a másokért fáradozókat teljes erőnkkel, és tegyünk meg mi is mindent lehetőségeink szerint, és törekedjünk készek lenni arra a napra és órára, melyen minket is megszólíthat az Úr.

A globális üzenet és megszólítás a Föld, a világ számára egyben a legszemélyesebb néven szólítás is szeretne lenni mindegyikünk életében. Ma, ha az Ő szavát halljuk, meg ne keményítsük szívünket és el ne feledjük mindennapjaink ezernyi hírözönében, hogy közben egy életünkről és örök életünkről szóló mennyei üzenet is hangzik felénk. Töltsön be annak a látszólag ellentmondásos állapotnak a reménysége, mely Istennél feloldódik, hogy a Föld, a világ döbbenete mindenkor lehetőség Isten országa növekedésére, s ebbe a folyamatba minket is kíván bevonni az Úr. Ha egyénilig, társadalmilag, nemzetileg, akár az egész világgazdaságot illetően nagy veszteségeink is lehetnek majd, higgyük el, kérjük, és imádságos szívvel munkálkodjunk azon, hogy mi magunk és körülöttünk sokan mások is Isten üzenetének a meghallásával, az örök élet reménységével és földi szolgálatunkban kapott feladataink hűségese végzésével és meggazdagodásával léphetünk tovább. Mindehhez erőre van szükségünk. Elmúlt hónapjaink, s talán még mai időnk figyelmeztetése is ez: „Maradjunk otthon.” Az Úr elbűcsúzása alkalmával a Pünkösöd ígéreteré nézve ezt hagyta tanítványainak: *Maradjatok Jeruzsálemben és majd vesztek erőt, amikor a Szentlélek eljön reátok* (Lk 24,49). Így lehet az elcsendesedésünk nemcsak veszteséggé, hanem áldássá és a Lélek ígéréteinek elnyerésévé.

* A cikkben a bibliai idézetek a Károli ford. szerintiek.

Nagyváradai konferencia

„Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az Ő dicsőségét” (János 1,14)

Isten kegyelméből a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége 2020. március 7-én a Nagyváradai Parciumi Keresztyén Egyetem dísztermében megtartotta évi közgyűlését, amelyen kilenc egyházmegyéből 80 presbiter vett részt.

Csúry István kerületünk püspöke nyitó áhítatában Lukács 13,14-17 versein keresztül tolmácsolta Jézus Krisztus üzenetét, aki szombati napon meggyógyított egy meggörnyedt zsidó asszonyt, Ábrahám leányát, és ezzel magára haragította a zsinagógai előjárókat. A beteg egyedül van, Jézustól sem kér segítséget, de Ő felkérés nélkül közeledik hozzá, s a döntő pillanatban kiengedte a betegséget az asszony lelkéből. Jézus ezzel a cselekedetével biztatást nyújt a magányban élőknek, azoknak, akik a napi gondok és terhek miatt csak görnyedten, lehorgasztott tekintettel élik napjaikat. Nekünk, presbitereknek, egyházvezetőknek feladatunk odafigyelni gyülekezeteinkben a meggörnyedt, elkeseredett bajba jutottakra, merjünk döntéseket hozni, Jézus csodái lendületet adjanak nekünk és bennünket is csodákra serkentsenek. A püspök úr arra biztat, hogy merjük kimondani azt, hogy a mi csodáink, amelyeket az utódokra hagyunk, az ő életükben is majd a feladatvégzés lesz a cél, amiből áldás jön, mert mi áldásra váró, áldásra készen élő emberek vagyunk.

Presbiteri szövetségünk elnöke, Tóth András megköszönte a püspök úr szolgálatát, Isten Igéjével – János 1,14 – köszöntötte az egybegyűlteket, majd a Nemzetközi Nőnap alkalmából virággal felköszöntötte a megjelent nőket, Isten kegyelmét kérve életükre, szolgálatukra. Beszámolt arról a testvéri kapcsolatról, ami a most megalakult debreceni presbiteri szövetség és a somlyói egyházmegye között van alakulóban.

Pályi József, az Erdélyi Egyházkerület Presbiteri Szövetségének elnöke Zakariás 8,16 versével biztatott a beszéd, a kimondott szó meggondolására, és arra kért, hogy igyekezzünk a csodás nyelvünk szavaival ne bántani, hanem gyógyítani embertársainkat.

Bara Csaba KRE PSz titkára felolvasta az idei év Presbiteri Szolgálatért Díjra jelöltek nevét, akiknek emléklapot és érmet nyújtott át a püspök úr és az elnök úr. Lakatos Nella KRE PSz jegyzője a díjazottakat az egység laudáció szavaival méltatta.

Az év díjazottai:

- Pályi József, az Erdélyi Egyházkerület Presbiteri Szövetségének elnöke,
- Bencze Ferenc – a Nagybányai Egyházmegyéből,
- Dr. Puskás Csaba – a Szatmári Egyházmegyéből,
- Kása Sándor Ákos – a Nagykárolyi Egyházmegyéből,
- Dandé Zoltán – az Érmelléki Egyházmegyéből,
- Bordás Imre – a Bihari Egyházmegyéből,
- Márton Zoltán – az Aradi Egyházmegyéből,
- Borbély József – a Temesvári Egyházmegyéből,
- Tóth András – a Szilágysomlyói Egyházmegyéből,
- Baksai Károly – a Zilahai Egyházmegyéből.

A díjazást követően Tóth András beszámolt a kerület tavalyi munkájáról, az egyházmegyei elnökök saját megyéjük tevékenységét ismertették.

Mészáros Gyöngyi könyvelő a szövetség pénzügyi beszámolóját olvasta fel.

Lakatos Nella

Könyörgés a nyelvnek igazán vezérléséért

Mindenható, igaz Isten, őrizd meg gonosztól az én nyelvemet és az én ajkaimat, hogy hamisat ne szóljanak és ne csalárdkodjanak. Szégyentelen szót és bolond beszédet, amelyek nem illenek keresztyén emberhez, távoztass el éntőlem. Hogy mindenkor meggondoljam azt, hogy te az utolsó napon minden hiábavaló beszédéről számot akarsz venni. Segélj meg, Uram, hogy senkit az én ajkaimmal meg ne botránkoztassak, és senkit meg ne szóljak, ítéljek avagy kárhoztassak, senkit se gyalázzak, se szidalmazzak. Oh, ha zárt vethetnék az én szájamra, és erős pecsétet nyomhatnék az én ajkaimra, hogy azok miatt meg ne essem, és az én nyelvem engem veszedelembe ne vigyen. Adjad, Uram, hogy én magamat az én gyarlóságomban megismerjem és megfeddjem, hogy a te kemény ítéletedbe és büntetésedbe ne essem. Engedd meg ezeket énnékem, oh örök Isten, a Krisztusért, a te szerelmes Fiadért. Ámen! – SZENCZI MOLNÁR ALBERT (1574–1634)

Jézus helyes várása

Nem szeretnék a hamis próféta jelzőjére rászolgálni, még kevésbé annak sorsára jutni. Jézus visszajövetelével kapcsolatban azonban a következőkben mégis szeretnék néhány dolgot közölni, ami bizonyos tekintetben eltér a szokásos vélekedéstől.

Az ilyen idők, mint a mai, mindig bizonytalanságot hordoznak méhükben. Az evangélium számára ezek Istentől adott drága alkalmak. Mert minél több bizonytalanság születik a földre, annál nagyobb sóvárgás kél az emberek szívében a bizonyosság után. Ma pedig az egyetlen bizonyosság Isten.

Az is természetes, hogy az „apokaliptikus” idők: fokozottabb mértékben fordítják úgy a hívők, mint a nem hívők figyelmét a Szentírás apokaliptikus jövődölései felé. Mindig inkább és többet foglalkoznak Krisztus visszajövetelével. Istentől támasztott ösztön ez is. A baj nem is ebben van, hanem sokkal inkább abban, hogy az ördög az apokaliptikus idők üzeneteit helytelen vágányra akarja terelni.

Különbőféle egészségtelen tudományok és találgatások nyernek tért. Egzaltált lelkek elkezdnek Mések-Tubál, Góg-Magóg és északi és déli népek, az Antikrisztus, a Fenevad, a különböző színű lovak, a tengerből jövő hétfejű vadállat stb. jelentőségéről és jelenségéről sutogni. Mint nagy prófétai kijelentést hirdetik, hogy ez vagy az a személyiség a fenevad, ez vagy az az ország az északi nép. Mindezeket azzal a kegyes megjegyzéssel fűszerezve, hogy: „Isten őrizzen, hogy számolgatni akarnám, mikor jó el az Úr, mert meg van írva, hogy arról senki sem tud, még az angyalok sem az égben, csak az Atya egyedül.”

Mi az eredmény? Rettegés, aggodás, békétlenség! Ahelyett, hogy a szorongás idején Isten felhívásának engedve „vigasztalnák” az Ő népet (Ézs 40,1), rémítetik.

Ezek a dolgok minden idők kísértései voltak. Apokaliptikus események máskor is végigzúgtak már ilyen mértékben a világ fölött. Háborúk mindig voltak és azok mindig félelmet gerjesztettek a szívekben. Pánikok is vonultak végig az emberiség szívében. A háborúkról azonban éppen Jézus mondta nagyon világosan és határozottan, hogy azok nem az Ő visszajövetelének jelei. „Mikor pedig hallani fogtok háborúkról és háborús hírekről, meg ne rémüljete, mert ezeknek meg kell lenniük, de ez még nem a vég” (Márk 13,7).

A maga idejében minden háború a legfélelmetesebb volt. Isten gyer-

mekeinek éppen a „próféciákkal” szemben a háborúkkal kapcsolatosan ezt üzeni (ezt végrendelkezte) Jézus: Meg ne rémüljete, mert ezeknek meg kell lenniük. Azt jelenti ez, hogy vegyétek magától értetődőnek.

Mi tehát Jézus helyes várása? Ahol az Igében Jézus visszajöveteléről van szó, vele leginkább egybe kapcsolódó kijelentés az, amiről az ördög „egzaltált” váradalommal el akarja terelni a figyelmet. Az evangéliumbeli példázatokban, Jézus visszajöveteléről szólott beszédekben, a Mennyei Jelenésekről írott könyvben mindenütt előkerül egy rendkívül fontos kijelentés, amit a legkönnyebben ebben az Igében foglalhatunk össze: „Kicsoda hát a hű és bölcs sáfár, kit az Úr gondviselővé tesz az ő háza népén, hogy adja ki neki élelmüket a maga idejében? Boldog az a szolga, akit az ő ura, mikor hazajő, ilyen munkában talál” (Lukács 12,42-43, Károli ford.). Jézus visszajövetelével kapcsolatos jövődölések mindig a hűséges keresztyén életre való felhívással vannak egybekapcsolva. Az egzaltált álmodozások és spekulációk pedig éppen ettől vonnak el.

Nem az lesz a boldog szolga, akit az ő Ura tarló szélén ábrándozva, vagy az utat kémlelve talál, hanem az, akit kalászkok közt görnyedve, porosan, izzadságszagúan lep meg munkában. Nem az, akit a kisajtóban leskelődve talál, hogy már a sarkon elé futhasson Urának, és hízelgő szavakat mondhasson neki, hanem az, akit kenyérszelés közben lep meg, amint éhes háznép nyújtja felé kezét, hogy vegye az életnek kenyerét.

Boldog az a szolga, akit az ő Ura, amikor visszajön, ilyen munkában talál. Lesznek majd sokan, akik a jeruzsálemi bölcssek sorsára jutnak, akik jól tudták, hol kell Jézusnak megszületnie és nem mentek el oda. Lesznek, akik számolgatják, mérlegelik az írásokat és kizáratnak, mert nem abban a munkában találtak, amit az Úr bízott rájuk.

Jézust várnunk kell! Nem az időknak és esztendőknak számbavételével, nem a csodáknak és jeleknek keresésével, hanem *több munkával, több hűséggel, nagyobb odaszenteléssel.* Várnunk kell őt vissza meg a mi korunkban, mert azt mondta: jönni fog és úgy jön, mint a tolvaj.

Ne vesztegesd az időt a jelek kémlelésével, hanem hajlj a sárguló kalászkok közé, hogyha jó az Úr, ilyen munkában találjon téged.

Szikszai Béni, 1940 (a Bethánia CE főttkára az egyesület 1950. évi felszámolásáig). Beküldte leánya: Szikszai Klára.

Trianon utáni ima a hazáért

Örökkévaló Istenem!

Köszönöm Neked, hogy magyarnak teremtettél és megengeded nekem, hogy e nép szenvedéseiben, gyászában, dicsőségében és szegységében részt vegyek.

Vallom előtted bűneinket, amelyek az én bűneim is: szívünk kemény, értelmünk balgatag, hitünk ingadozó és a lelkünk pártos. Meghajtjuk fejünket ostorod alatt és vezekelünk a porban és hamuban.

De ígéreteid igazak és ámenek. Hisszük, hogy szövetséget kötöttél velünk és atyáinkkal, és tudjuk, hogy az ég és föld megrendülhet, de ezt a szövetséget Te meg nem rontod soha. Hisszük, hogy ha Hozzád térünk és Te leszel egyetlen Urunk, feltámad a mi világgosságunk. Könyörgök Hozzád, töltsd ki Szent Lelkedet erre a népre!

Tartson bűnbánatot böjtöléssel, sírással és kesergéssel, és úgy térjen meg Hozzád, a mi Istenünkhöz, mert könyörülő és irgalmas vagy Te, késedelmes a haragra és nagykegyelmű.

Vidd ezt a népet idvességes önismeretre, hogy lássa meg bűneit és gyűlölje meg; forduljon el attól, ami vesztét okozta, s tegye rá életét a Te ígéretedre. Gyomlálj ki közülünk minden pártosságot, Ellened való lázadást és egymás közötti viszályt, és növeld meg a mi hitünket történelmi hitvallásunkban és emberi méltóságunkban. Legyünk a Te néped; és ne lehessünk másképpen magyarok, csak mint a Te néped.

Kezedben van nemzetünk jövődölje. Nem kutatjuk, mit hoz, csak Te magad jöjj. Egyengetjük a Te ösvényeidet és készítjük számokra az utat. Imádkozó magyarok tábora egyre nő, szentséges öltözetükben siet a Te néped a Te sereggyűjtésed napján. Királlyá koronázzuk magunk és népünk felett a Te Szent Fiadat és nemzeti jövőnket, egész történelmünket odaszenteljük a Te dicsőségedre. Szánj meg és válts meg minket, óh Szenteknek Szentje! Ámen. (Ravasz László)

„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat” (Zsolt 126,4)

Már a böjti úrvacsorai előkészületeknél lehetett sejteni, mi vár ránk az elkövetkezendő időkben, ám egyik reggel bekopogtatott ajtónkon a kíméletlen valóság. Megérkezett a Zsinat határozata, melynek értelmében a járvány megszűnéséig felfüggesztik az istentiszteletek megtartását.

Bátyám, **Kovács Árpád Ferenc** – a Borsod-Gömri Református Egyházmegye esperesi titkára és a Mezőcsáti Református Egyházközség presbitere – rögtön fel is vette **Gazda István** nagytiszteletű úrral, a gyülekezet lelkipásztorával a kapcsolatot, javaslatot téve a mindannyiunkban megfogalmazott kérdésre: „Mit tegyünk Atyámfiai?” A válasz nem váratott magára: „Kezdjünk el online közvetíteni.”

Kezdetét vették hát az előkészületekkel kapcsolatos munkaórák, stúdióvá kellett átalakítani a templom kamerák által nem látható részét. Minden egyes lépés megtételénél falakba ütköztünk, de nem tántorodott meg a lábunk, mert eszünkbe jutottak a zsoltáros szavai: „Ha Isten segít, a kőfalon is átugrom.” Ennek megfelelően közvetítésről közvetítésre sikerült leküzdenünk minden akadályt: az adásmenet elkészült, a gyülekezeti énekek digitalizációja megtörtént, a próbafelvétel működőképesnek bizonyult, a technikai feltételek adottak lettek: van internet, kép, fény, hang, gyülekezeti ének, prédikáció és kaptunk egy ígéretet: „Ahol ugyanis ketten vagy hárman összegyűlnek a nevemben, ott vagyok közöttük”.

Március 22-én, vasárnap 10 órától kezdetét vette az első közvetítés, ahol a *technikai akadályok* leküzdése után szembesültünk a helyzet *lelki nehézségével: üres a templom*. De az istentisztelet alatt az Úr ott volt velünk lélekben és erősített bennünket: 146 ember követte folyamatosan a közvetítést, rengeteg tetszésnyilvání-

tás, hozzászólás, megosztás történt, ezáltal nagyon sok emberhez eljutottunk, külföldön élő testvéreink is velünk voltak lélekben. Utána számos telefonbeszélgetés és privát üzenet erősített meg bennünket abban, hogy folytatnunk kell, amit elkezdtünk, mert van az emberekben lelki igény az Ige hallgatására, befogadására és megtartására.

Töretlenül készültünk, szolgáltunk a nagyhéten is, majd elérkezett mindannyiunk életében a csoda: Krisztus feltámadásán túl ebben az évben Húsvét többet tartogatott számunkra: a képernyők előtt lévő összes család úrvacsorázott, ahol az édesanyák a kenyeret, az édesapák pedig a bort osztották családtagjaiknak. Együtt lehetünk lélekben mind az istentisztelet, mind az Úrvacsora

közösségében egymással.

Művész emberként különösen megérint engem lelkileg a bennünket körülvevő helyzet, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia áprilisa elkészített háttérképén lévő Igéből pedig sikerült ihletet merítenem, bátorításul osztom meg minden kedves olvasóval:

Hozd vissza, Uram (a Zsolt 126,4 igevers alapján, Károli ford.)
 „Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat, / Mint patakot a déli földön!” / Jussion tüdőbe újra virágillat, / Mert időm most négy fal között töltöm. // Hozd vissza, Uram, a mi szabadságunk, / Mint madarat, ki szárnyal az égen! / Hitben éltünk végéig megálljunk, / Egyedül Te lehetsz reménységem. // Hozd vissza, Uram, az én lelki békém, / Mint börtönből szabaduló rabot, / Hogy mondhaszam e földi világ végén: / „Koronát én csak Tőled fogadok.”

Kovács Ádám Máté
 a Magyar Kultúra Lovagja

A minket készé tevő Szentlélek

(Folytatás a 16. oldalról.)

mindehhez még a Szentírást és Hitvallásainkat is segítségül hívtuk. (Mindenesetre, a trianoni határ másik oldalán kevesebb volt az aggodalmaskodás.) No, de kezünk most már a tavaszi szélben az eke szarvára támaszkodhat, s nekünk nem a múlton kell rágódni, hanem minden igyekezetünkkel, jószándékunkkal a közeledő Szentlélek ünnepre koncentrálni, erre készülni.

Ebben az aktuális világválság helyzetben a pünkösdi üzenet meghallása, megértése bizonyára sokféle megközelítésből lehetséges. Ha abból indulunk ki, hogy ebben az időszakban mind egyéni, mind közösségi szempontból a Lélek erejének megtapasztalására, a Lélek útmutatására igen nagy szükségünk van, akkor ennek megvilágítására egyik alaphitvallásunk, a Heidelbergi Káté első és talán legismertebb része, az 1. kérdés-felelet lehet az összekötő kapocs. Hiszen ennél egyértelműbb és konkrétabb megfogalmazás aligha található és használható segítségként az ember életével-halálával kapcsolatos minden megoldásra váró kérdés, válság, krízishelyzet esetére. Ahhoz, hogy ez a vigasztalás, útmutatás a valóságban is a sajátunkká, személyessé válhasson, nos ehhez kell a pünkösdi Lélektől ajándékba kapott segítség. Hiszen a Szentlélek tehet képessé a bűnbocsánat, a megváltás, az örök élet bizonyosságának elfogadására, befogadására, s így válhat

hatásos vigasztalássá ebben a kivételesen válságos helyzetben. Ugyanakkor azonban van ennek a Lélek-hatásnak egy másik, nagyon fontos ajándéka: az elnyert üdvbizonyosság belső nyugalma és reménysége azzal a következménnyel jár, hogy „szív szerint hajlandóvá és készé tesz arra, hogy szüntelenül neki éljek”. Isten üdvtervének ez a célja, s Isten – mint mindent – ezt is elkészítette számunkra. Amikor arra gondolunk, hogy a 2020-as esztendőben Szövetségünk arra hívta fel a figyelmet, hogy „Jöjjetek, mert már minden készen van” –, akkor ne feledjük, hogy nekünk magunknak is készé, készségessé kell válni, hogy ebben a nem várt helyzetben is méltók lehessünk elhivatásunkra. Éppen ezért ezen a Pünkösden *kiemelt buzgósággal kérjük a Szentléleknek az örök élet bizonyosságát és a Neki való szolgálatra készéget ajándékozó erejét*. „A Lélek megnyilvánulása pedig mindenkinek azért adatik, hogy használjon vele” (1Kor 12,7). Egyéni és közösségi imádságaink így erősíthetik személyes hitünket, gyülekezeteinket, kárpát-medencei egységünket, és készíthetnek elő ildott ünnepi alkalmakat. Ezeknek az imádságoknak a meghallgatása – ha Isten tervével és akaratával egyezik – adhat reménységet a veszélyek megszűnésére, egészségünk megóvására, életünk megtartására, egyházunk megújulására, mai pünkösdi csodára.

Veni Sancte Spiritus!

2020-ban Pünkösdre készülve

Dr. Tóth János

Pál apostol nyomában – Bibliával a kézben (IX.)

A szív szerinti várostól az üdvtörténet fővárosáig – sok üzenettel Presbitereknek (is)

DR. BÉKEFY-RÖHRIG KLAUDIA

Pál mai szóval „ingázó” volt. A szülőhelyétől, Tarzusztól nem messze fekvő Antiókhia, az ottani gyülekezet volt „szíve” városa. Onnan indult első missziói útjára (ApCsel 13), oda tért vissza. *Erős lelki közösség* volt, ahol a gyülekezet buzgón imádkozott az útra indulókért, és hálás szívvel hallgatta a visszatérő apostol beszámolóját, aki elbeszélte, „*milyen nagy dolgokat tett velük az Isten, és hogy kaput nyitott a pogányoknak a hitre*” (ApCsel 14,27).

Az imaháttér, a lelki háttér Pál számára az antiókhiai gyülekezet volt, ahol a világtörténelemben először nevezték ezzel a szép névvel Krisztus követőit keresztyének. Ez a város volt az, amelyik az ókori keresztyén teológia egyik **lelki fővárosává** is lett. Alexandria nyugaton, Antiókhia keleten, Jeruzsálem, az üdvtörténeti centrum közepén, „félúton”. Valóban erős volt az antiókhiai szír gyülekezet, amelyik a misszióban, az imádságban biztosította a **szükséges lelki háttér** Pálnak és munkatársainak, majd a nagynevű teológusoknak, hittudósoknak és bibliamagyarázóknak, a messze földön neves ún. *antiókhiai iskolának*. Bizonyos értelemben még a mi protestáns hitünknek, református kegyességünknek is Antiókhia volt az egyik ősi szülőföldje, hiszen a reformációi írásmagyarázati elvet és gyakorlatot, az Ige Ige általi értelmezését is onnan vették át reformátor eleink. Rögtön felvetődik a kérdés: *presbiter testvéreinknek van-e ilyen gyülekezeti*

háttérháza? Imádkozó közösség-e gyülekezetük? Törekszünk-e erre? Lukács így fogalmaz: böjtölve és imádkozva ajánlották őket az Úrnak (ApCsel 14,23).

S hogy mit jelent, hogy „ingázó” volt Pál? Szó szerint ezt: *Jeruzsálem-Antiókhia-Jeruzsálem-Antiókhia*. E két város meghatározó volt számára. A sok többi mellett, ahol hirdette az Úr Igéjét. *Szívbéli ritmusként*: a „szisztolés”, kilövő, vérellátó impulzust Jeruzsálem jelentette, Üdvözítő, Megváltó Urunkkal, a via dolorosával, a nagyhéttel, a Gecsemáné-kerttel, a kereszt eseményel és a feltámadás világfordító csodájával – és még annyi minden mással. A „diasztolés”, ejtős, pihentető „pauzát”, a helyrerendező lelki élményt, imaterápiát Antiókhia jelentette.

(Folytatás a 22. oldalon.)

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

VÁCZI GÁBOR

Március

2-án készítette elő előző lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

3-án ügyvezető elnöki értekezlet volt

Szövetségünk irodájában.

7-én rendkívüli küldöttgyűlés volt a Budapest-Józsefvárosi Református Egyházközség templomában.

Április

6-án Szövetségünk 100 példány Imádságoskönyvet ajándékozott a budapesti Szent László Kórház dolgozóinak és betegeinek.

6-20. között tartotta meg Szövetségünk levelezéses formában évi rendes küldöttközgyűlését. Ezt lapunkban külön is jeleztük.

14-én Szövetségünk 500 példány Imádságoskönyvet ajándékozott a Magyar Református Szeretetszolgálatnak.

20-án készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

A szerkesztőbizottság következő ülésének időpontja: **2020. szeptember 14.** (hétfő). A következő lapszámában megjelentetésre szánt írások beküldésének, ill. az előfizetési példányszám módosításának határideje: **2020. szeptember 7.** (hétfő).

100 ima címmel megjelent a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zempléni Egyházmegyéjének imakönyve, a 24. oldali felvidéki imádságok innen vannak, elérhető: <http://www.refzem.eu/>, majd a keresés mezőbe beírni: *100 ima*.

PRESBITER

A Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik *ez évben előreláthatólag öt alkalommal*. A szerkesztőbizottság tagjai: Apostagi Zoltán, dr. Kelemenné Farkas Márta, dr. Kis Domokos Dániel, Margit István, dr. Szilágyi Sándor, Váczai Gábor, dr. Viczián Miklós. Felelős szerkesztő és laptervező: dr. Békefy Lajos Ph.D. Felelős kiadó: dr. Viczián Miklós. Tördelés: Heckmann Tamás. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség irodája. Tel.: (20) 250-1428. E-mail címünk: szerkesztoseg@presbiter.hu. A lap e-mail-ben írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 3000 Ft, Európa országaiba 5000 Ft, a tengerentúlra 6000 Ft. Az előfizetési díj csekken vagy átutalással fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készítette a Rózsa Nyomda Kft. Felelős vezető: a Kft. ügyvezető igazgatója. Kéziratot nem örzünk meg és nem küldünk vissza!

ISSN 2061-4632 (nyomtatott),

SSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe:

www.presbiteriszovetseg.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!
Egy példány ára: 500 Ft vagy 2 euro

(Folytatás a 21. oldalról)

De kövessük csak tovább Pált útján! Az ApCsel 15 elején olvassuk, hogy nagy vita támadt Antiókiában ama kérdésben, hogy üdvözülhetnek-e azok, akik nincsenek Mózes törvénye szerint körülmetélve? A pogányokból lett keresztyének. Olyannyira heves volt a vita a testvérek között, hogy végül a gyülekezet „felküldte” Pált, Barnabást és még néhány testvért Jeruzsálembe, hogy kérjék ki az apostolok, és vének, a presbíterusz=presbíterek véleményét (ApCsel 15,1-2). Ők pedig elindultak, egy kis gyülekezeti „küldöttség” a dávidi szent város keresztyén gyülekezete felé.

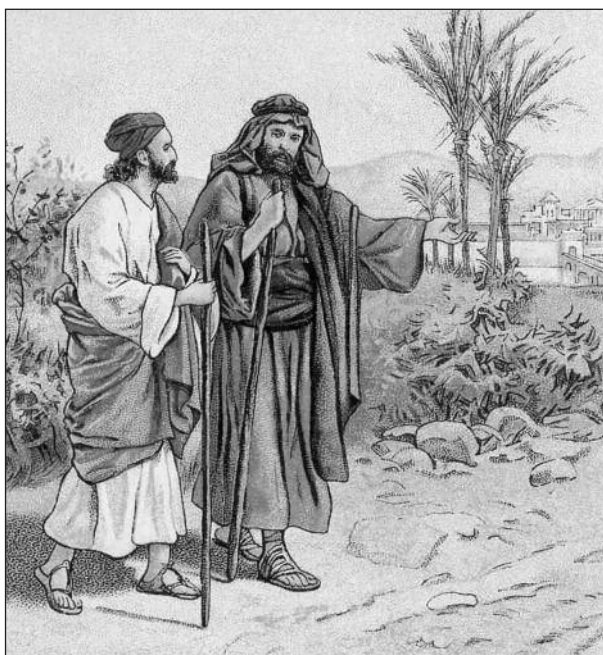
Főnicia és Samárián keresztül haladtak Jeruzsálem felé. Végig a Földközi-tenger partja mentén, hegyes-völgyes vidékeken. Tírusz és Szidón városok közelében, talán a Jordán vádijainak, folyómedrének a mentén. De ez nem kirándulás volt, nem üresjárat, nem is szent turizmus. Érdemes figyelni arra, hogy **milyen lelkiülettel** rótták a több száz kilométeres utat. Az **öröm és a hála** volt belső hangulati „kísérőzenéjük”. A főniciai és a samáriai keresztyén közösségekben „elbeszélték a pogányok megtérését, és **nagy örömet** (görögül: kharan megalén, latinul: gaudium magnum) szereztek minden testvérnek” (ApCsel 15,3). Óriási dolog: nem arról szóltak, mi történt velük, nem egyéni sztorik hangzottak el. Hanem a hitbeli öröm volt a témájuk, hiszen örvendező gyülekezetek éltek Krisztus után pár évvel már a Földközi-tenger partjai mentén is! **Jellemzi-e az Isten tettei fölötti öröm gyülekezeteinket?** Egyáltalán: **minek örül ma a presbíter, a gyülekezet?** A megtérés jelentette Pál idejében az igazi nagy öröm forrását. És ma? „Sikeres” vagy örvendező gyülekezeteink vannak? Az öröm valóságos örömdávájá szélesedett, és ott hömpölygött az apostolok előtt a Jeruzsálembe felvezető úton – lelkükben és a hívők lelkében. Amikor megérkeztek Jeruzsálembe, ott is **örömmel fogadta őket a gyülekezet**, ők pedig elbeszélték, milyen nagy dolgokat tett velük Isten (ApCsel 15,4). Az apostol és a kis küldöttség **örömről-örömré** jutott. Örömük forrása nem emberi siker volt, hanem Isten tette, az Ő nagyságos dolgai. Igazi, tiszta istenélmény, a Szentlélek öröme volt ez. Minden gyülekezetben ott lehet ez az öröm, ahol Isten nagyságos tetteiről szól a bizonyágtétel. A gyógyító örömszint a gyülekezet tagjainak Szentlélek által szerzett egyéni örömszintjének az összessége és még ehhez a közösségi örömszint is odatársul.

Vajon milyen szívvel közeledett Pál a szent város felé? Bizonyára sok minden viharzott, kavargott fel szívében. Az ősei hitének elkötelezett, tanult zsidó férfi élményei, hiszen tarzuszi tanulmányai után Saul Jeruzsálembe ment. A kor egyik legkiemelkedőbb hittudósának, Gamálielnek, a még híresebb Hillel rabbi fiának a lábainál sajátította el az írásmagyarázás tudományát (ApCsel 22,3). Nyilván már ekkor hallhatott Jézusról. Hatalmas utat tett meg lélekben is. Hiszen magáról ezt írta: „Zsidó hithű-

ségben sok kortársamat felülmúltam népem körében, minthogy föltöbb buzgó rajongója voltam atyáim hagyományainak” (Galata 1,14). Ez a buzgó rajongás kapott más irányt, Krisztus-irányt a damaszkuszi úton. De biztosan eszébe juthatott az is Jeruzsálem felé közeledve, miként győzte le őt Krisztus, és miként győzte le ez a Krisztus azokat a masszív és gyűlölettel **előítéleteket is**, amelyek vele szemben megfogalmazódtak és fel-feltörték különféle gyülekezetekben. *Hogyan is állnak a mi gyülekezeteink és egyházunk az előítéletekkel, a személyeskedéssel? Hány helyen öli meg az örömet a személyeskedés, a Krisztus nélküli indulat?* Ahol azonban az az indulat van bennünk, ami volt a mi Urunk Jézus Krisztusban, aki megüresítette magát érettünk (Filippi 2,4kk), ott leomlanak a válaszfalak, semmivé lesz az előítélet, a gyűlölet, a ferde szemmel nézés, s győz a Krisztus – hallelujah! Ahol Krisztus bűnbocsátó szeretetéből, irgalmából él egy-egy

közösség, gyülekezet, keresztyén ember, ott a kárhozatos és improduktív súsárolás, ármánykodás termékeny, életépítő, gyülekezet-szépítő erővé alakul át. Ott még az is megtörténhet, amiről maga Pál számolt be: „**És dicsőítették énrtém Istent**” (Galata 1,24).

Ha nem az **előítéleteket kisipróró hála és öröm** lett volna a lelkiületi jellemzője az antiókhiai, jeruzsálemi és más őskeresztyén gyülekezetnek, nem lett volna erejük szembenézni az újabb és újabb keresztyénüldözéssel, nem tudtak volna énekelve szembemenni az ordító oroszlánokkal a római birodalom amfiteátrumaiban, soha nem tudott volna a birodalmi vallás jogára emelkedni a keresztyénség, a Krisztus követők egyre növekvőbb serege. Akkor **szétporladt volna a**

nemtelen belső harcokban. De ezt Isten nem engedte – és Isten népe nem akarta! Azon a jeruzsálemi „zsinaton” megszületnek a döntések, elhangzik Péter beszéde arról, hogy a „szíveket ismerő Isten bizonyágot tett mellettük, amikor éppen úgy megadta nekik is a Szentleket... mert hit által megtisztította szívüket” (ApCsel 15,8-9). A pogánykeresztyének körülmetélés nélkül is egyenrangúak a zsidókeresztyénekkel. A zsinaton elhangzott Jakab beszéde, majd meghallgatták Pált és Barnabást. És a jeruzsálemi bölcs határozat arról szólt, hogy „**jónak látta a Szentlélek és mi is, hogy ne tegyünk több terhet rátok a szükségesnél**” (ApCsel 15,28). Valóságos pünkösdi zsinatolás volt akkor ott Jeruzsálemben. Majd a kis küldöttség az apostoli gyűlés határozatával visszatért Antiókiába. Összehívták az egész gyülekezetet, és felolvasták azt. Mindenki „**megörült a bátorításnak**” (ApCsel 15,31). A Lélek öröme győzött a vita, a viszálykodás, a súsárolás, ármány fölöött. Hatalmas győzelem! **És Nálad, Testvérem? Családodban, a presbitériumban, a gyülekezetben? Te mit teszel ezért ezen a pandémiás pünkösdőn? A Lélek örömhözó győzelméért?** Két dolgot sok keresztyén testvérrel együtt meg lehet tenni az otthonunkban, hogy az ne a bezártság, az elzárkózás helye legyen: **böjtölni és imádkozni**, ami Antióchiának és Jeruzsálemnek, és a Te gyülekezetednek, családodnak is nagy ereje és erőforrása...

KORMÁNY

INFORMÁCIÓ

**TÁJÉKOZÓDJON
HITELES
FORRÁSBÓL:**

koronavirus.gov.hu

VIGYÁZZUNK EGYMÁSRA!

Készült Magyarország Kormánya megbízásából.

Pünkösdi fohász Nagyváradról

Mennyei, Felséges Atyánk, hálásak vagyunk, hogy a Szentlélek kitöltésének ünnepét újra megünnepelhetjük. Köszönjük, hogy amint megígérted, elküldted nekünk is Szentlekedet. Köszönjük, hogy érezhetjük erejét, mint a szélnek hatását. Köszönjük újjászülető hatalmát, és az újjászületett életeket a gyülekezetekben, akiket a Lélek ereje vezérel. Köszönjük életünket. Köszönjük, Úr Jézus, hogy életteddel és áldozattal eleget tettél az Atya akaratának, megváltottál, és nem nézed bűneinket, megbocsátottad azokat. Segíts megüresíteni szívünket, és áraszd ki ránk Szentlekedet. Drága Urunk, kérünk, hogy Szentleked által légy jelen minden hajlékban és szívben, taníts úgy élni, hogy igazán szeressünk Téged és egymást. Vigasztalj és bátoríts minket. Segíts, hogy úgy, mint az első keresztyének, mi is szolgáljunk Neked tiszta szívvel, lélekkel. Vezess, erősíts és formálj, hogy jobbak tudjuk lenni, többet imádkozzunk, hogy érezzük a Lélek erejét életünkben. Kérünk, adj igazi ünnepet, és add, hogy teremjük a megtérés gyümölcseit. Jöjj és gyújtsd fel a buzgóság tüzét bennünk, szenteld meg szívünket, munkáld bennünk a szeretetnek, az örömmek, a békességnek, a tűrésnek gyümölcseit. Áldj meg minden lelki

ajkándékkal, lakozz szíveinkben és vezérelj mindenkor a Te utadon. Köszönjük, hogy meghallgatod gyalró imáinkat. Legyen ezért áldott a Te drága szent neved, most és mindörökké. Ámen (*Tégy, Uram, engem áldássá! – Református nők imádságos könyve, szerkesztette Bogya-Kis Mária, Nagyvárad, 2014*)

Türmezei Erzsébet Pünkösdi után

Pünkösdi előtt – sóvárgás titkos mélye.
Pünkösdi előtt – ígéretek zenéje.
Pünkösdi előtt – esedezés, esengés.
Pünkösdi előtt – halk hajnali derengés.
Pünkösdi előtt – szent vágyak mozdulása.
Pünkösdi előtt – koldusszív tárulása.
Csendesesen várni – várni, hinni, kérni!
Aztán – boldog Pünkösdi utánba érni!
S Pünkösdi után – szent égi erőt vetten,
Pünkösdi után – Lélekkel telítetten.
Pünkösdi után – bátor tanúvá lenni,
Pünkösdi után – régít kárnak ítélni.
Krisztusnak élni és másoknak élni,
minden mennyei kincset elfogadni,
és Pünkösdi után – adni, adni, adni!

Imák Felvidékről népünk jövőjéért

Történelemnek Ura! Múltnak, jelennek és a jövődönnek Istene! Mindenható Atyám! Te tudod egyedül, miért kell nemzetemet széttröredezve látnom, miért kellett népemnek annyi csapást elszenvednie, és miért engedted, hogy oly sok sebet ejtsünk egymáson és magunkon. De annak is te vagy ismerője, hogy szétszakítottságunk, keserves állapotunk, oly sok vérző sebünk és önmarcangoló, bűnös cselekedeteink ellenére miért tartottál meg bennünket mindaddig. Csak arra tudok gondolni, hogy azért, mert Neked terved van velünk. Még a nagyon kevésssel, a maroknyival, a maradékkal is. Így ma a panasz, a múltunk felett való kesergés helyett népem jövőjéért imádkozom. Sokszor kértelek már, hogy „Isten, áldd meg a magyart jó kedvvel, bőséggel”. Most mindezeket megelőzően Szentlekedért könyörgök. Jöjj el, Szentlélek Isten, adj lelki ébredést, Krisztusban való hitet népem fiainak és leányainak! Szeretném, ha mind többen felismernék, hogy „boldog nép az, amely tud neked ujjongani, amely orcád világosságában járhat, Uram!” (Zsolt 89,16). Ne rejtssd hát el orcádat előlünk, hanem ragyogtasd ránk, hogy Neked élve, mindenkor Téged áldva és magasztalva megláthassuk reményteljes jövőnk beteljesedését. Ámen.

Uram, Mindenható Istenem! Ha immár száz éve szétszakítottságban élő magyar nemzetemre gondolok, én is csak azt tudom mondani, amit a zsoldáros. Hatalmas sebeket kapott népünk, amputálták, de mégis élünk, még mindig itt vagyunk. Uram, ez egyedül a Te kegyelmed bizonyítéka. Kegyelmedé, mely fájdalomainknál is hatalmasabb. Köszönöm, Uram, hogy ennyire fontosak vagyunk Neked. Áldd meg, Uram, a magyart, és add, hogy szétszakítottságunk megtanítsa minket az összefogás, az összetartozás értékelésére. Add, hogy bár más népek között élünk, megbecsüljük azt, akiké Te teremtettél, és hálásak legyünk azért, amit ránk bízál. Történelem Ura, elhelyeztél minket a gyönyörű Kárpát-medencében, de védelmet adó hajlékunk Te voltál nemzedékről nemzedékre. Őrizd meg minket kegyelmedben, és újíts meg minket a hozzád való hűségben. Szabadíts meg minket a gyűlölködéstől, a széthúzóástól, a csüggedéstől, a kapzsiságtól, a csúnya beszédétől, hadd töltsük be szolgálatunkat: szeretnénk Rólad bizonyosságot tevő népként élni a minket körülvevők között. Add, Uram, hogy hasznos és megbecsült tagjai legyünk annak az országnak, melyben élünk. Újíts meg minket Szentleked által Jézus Krisztusért, kegyelmes Atyánk. Ámen.

